

NAČRTI NACIJSKE VRSTE PRED KONGRESOM

Razlage o vzrokih poraza francoske republike

FRANCOSKA REAKCIJA BILA TEMELJ "PETE KOLONE". — ZMAGA NEMCIJE BO IMELA ZGODOVINSKE POSLEDICE PO VSEM SVETU. — FAŠIZEM TRIUMFIRA

Svet se še vedno čudi, kako je bilo mogoče Nemčiji v dobrem tednu ofenzive poraziti tako močno mištaristično silo, kakor je bila Francija.

Zmotni nazori

Mnogi komentatorji sedaj razlagajo, da je bila vojna moč Francije iluzija, ki se je razpršila, čim je bila njena sila resno preizkušena. Nazor, da je Francija najmočnejša mištaristična država, ki je bil torej zmota, ki se je držala ne samo svetovne javnosti, nego še posebno tudi javnega mnenja v Franciji.

Peta razlaga

Ko je padel za Daladierjem se Reynaud, je bilo očito, da nekaj znotraj Francije ni prav in da ji gre za nohte. Glasovi, da so v njenih vodilnih političnih krogih močni pritiski za mir z Nemčijo, neglede na obljube, ki jih je dala Francija Angliji, so se množili. Sicer pa, kdo danes sploh še kaj da na obljube državnikov! Ko je Reynauda, ki je bil za vztrajanje v vojni, nasledil v načelnstvu vlade stari maršal Henri Philippe Petain, je bilo jasno, da so dnevi francoske velesile šteti.

Štirje glavni vzroki

Poraz Francije ima štiri glavne vzroke, pravi Petain v svojem razlaganju.

Prvi je, da je bila francoska armada po številu manjša, kakor v prejšnji vojni.

Drugi, imela je premalo rezervnikov. Angleška pomoč je bila nezadostna.

Tretji, premoč Nemčije v letalski floti in v opremi armade, kot s tanki in drugimi najnovejšimi pripomočki mehaniziranih divizij.

Četrty, pomanjkanje požrtvovalnosti med francoskim ljudstvom. V uživanju sadov zmage prejšnje vojne se je pomehkužilo.

Druge opravičbe

Velik vzrok nepravilnosti Francije za uspešen odpor je bilo njeno zanašanje na Maginotovo črto, kakor so se neke Kitajci zanašali na svoje obzidje. Uvideli so, da so se silovito ukani, ko je bilo že prepozno, da bi popravili zmoto.

Peta kolona je prinesla svoj delež demoralizacije. Toda ne komunistična, čeprav je poma-

gala, nego reakcionarna, ki ji je načeljeval bivši premier Pierre Laval in drugi zagovorniki sporazuma Francije s Hitlerjem in Mussolinijevim fašizmom. Sedaj ga imajo v izobilju.

Demokracija vzrok?

Ni jih malo, ki trdijo, da je vzrok dekadence francoskega naroda njegova demokracija. Politične stranke so se teple med seboj v javnosti in v parlamentu, vlade so se menjale druga za drugo in vse bi še bilo, ako se bi ob Franciji ne gradila sila države, kateri zapoveduje en sam človek, in za njenim hrbtom druga sila, ki ji istotako zapoveduje ena sama oseba.

Pacifizem očitan

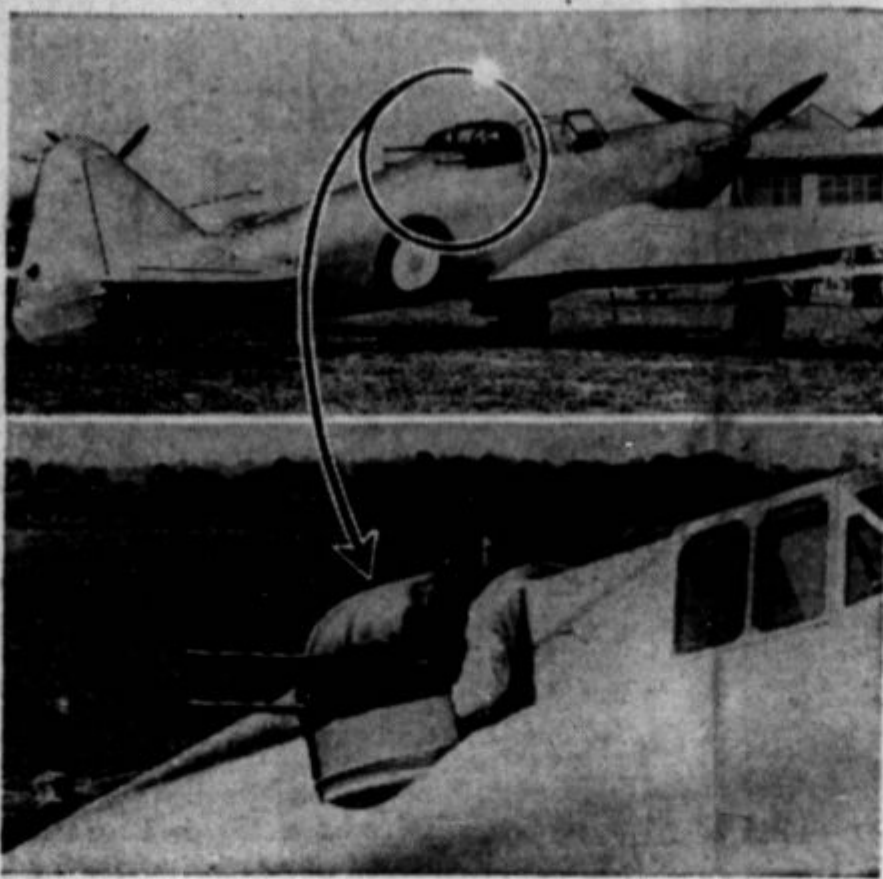
Prav tako mnogo razlagateljev velikega debakla dolži zanj pacifizem, ki ga je v Angliji gojil Chamberlain in v Franciji Leon Blum ter ga vneto podpiralo delavsko gibanje obeh dežel. Sovražniki delavskega gibanja v Zed. državah trdijo, da je bila Francija za tako vojno do kraja nepravilna, zato, ker so imeli delavci preveč pravic, ker so metali industrijo s tira s stavkami in zmanjšali produkcijo s skrajšanjem delavnika in z znižanjem hitrice pri delu.

Druga stran slike

Prav toliko argumentov je lahko najti na drugi strani. V Angliji na primer trdijo, da so se stari francoski poveljniki v tej vojni izkazali skrajno nesposobni in posebno v Belgiji so napravili usodno zmoto, ki je primorala angleško armado na umik in sesula francosko kot hišo iz kart. Vsekakor so spijonirali angleške in francoske vlade v Nemčiji lahko že pred več leti dognali, kakšna je nova nemška armada in njen mehanizem, in ako so, sta se London in Pariz prepozno spomnila, da se morda le ni dobro preveč zanašati na Maginotovo črto in angleško vojno mornarico. Zato sta graditi aeroplane, toda prepozno. Hitler je bil z njimi po številu daleč pred njima in to je veliko, ako ne največ, odločilno vojno njemu v korist, vrh tega izboren mehanizem, in pa

(Nadaljevanje na 7. strani.)

KDO ZMAGA V ZRAKU?

Vojna na življenje in smrt je sedaj v glavnem med Anglijo in Nemčijo. Slednji pomaga Italija in vse tiste dežele v Evropi, ki jih je okupirala Hitlerjeva armada. Velika Britanija se oslanja na pomoč dominijev in kolonij ter materiala, ki ga dobiva iz Zed. držav. Izgleda, da se bo borba med Anglijo in Nemčijo odločila v zraku. Nemčija ima prednost, ker je z osvojitvijo Norveške, Danske, Nizozemske, Belgije in Francije prišla s svojimi letali pred prag Anglije, dočim imajo angleška letala dolgo pot, predno morejo doseči nemška mesta in jih bombardirati. Na gornji sliki je novo angleško letalo, ki je baje v hitrici in v drugih izpolnitvah najboljšje na svetu. Na spodnji sliki je isto letalo z odprto (zaznamovana s suli), iz katere so speljane streljane. Z njimi operatorji lahko poizkusijo streljanje ogenj v katerokoli smer. V raznih delih tega letala je 18 strojnica.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Prisilno vojaško službo predlagajo mnogi v Zed. državah in bo najbrže tudi uvedena v eni ali drugi obliki. V Mehiki jo je priporočil predsednik Lazaro Cardenas. V Kanadi je bila predlagana minuli teden.

Sovjetska Unija ne zaupa ne napadalnemu paktu, ki ga ima sklenjena za deset let s Hitlerjevo Nemčijo, pa si je tri baltičke države še bolj podvržila in jim ukazala, da se morajo militarizirati. Iz Stockholma in Švedskem so poročali, da ima Rusija v baltičkih deželah že milijon mož, zaloge municije, tanke in drugo opremo za mehanizirano armado. V Moskvi pravijo, da je to pretirano in iz Berlina so zanimali, da se nemška armada zbira v vzhodni Prusiji ob novi ruski meji. Zanimanje pa je bilo tudi, da se nemška armada zbira v vzhodni Prusiji ob novi ruski meji. Zanimanje pa je bilo tudi, da se nemška armada zbira v vzhodni Prusiji ob novi ruski meji.

Poljska vlada, nastanjena v Franciji, je ubežala v Anglijo, kjer so sedaj nastanjeni že razni režimi in odbori drugih poraženih dežel, med njimi belgijska in nizozemska vlada, norveška in poljska, češki odbor itd. Njihovo upanje na končni poraz Hitlerja je bilo veliko. Ampak od kar je Francija sklenila z njim premirje, bo čudež, če bo Anglija sama zmogla nalogo. Bolj verjetno je, da

jo bo doletelo isto, kakor Francijo.

Angleško delavstvo je v posebnem proglasu izjavilo, da bo storilo vse v svoji moči, bodisi v industriji kot na bojiščih, da Anglija zmaga v tej vojni.

John L. Lewis je na konferenci neke zamorske zveze govoril v prid bivšega predsednika Herberta Hooverja tako oglaševajo, da so se mu mnogi kar čudili. Ob enem je napadal predsednika Roosevelta in one sebičneže, ki dolže Hooverja odgovornosti za sedanjo krizo, dočim je po Lewisovem mnenju Rooseveltova administracija kriva neresenega problema brezposelnosti. Lewis je bil do krize republikanec. Pod Hooverjem je unija UMW, ki ji načeljuje Lewis, izgubila že skoro vse člane. Lewis je v krizi postal pristal predsednika Roosevelta in mu pomagal posebno pri prejšnjih volitvah. UMW je postala spet močna, največ s pomočjo zakonov in unijam prijateljske zvezne vlade. Vred tega se mnogi voditelji CIO ne strinjajo z Lewisom in mu v njegovi politiki nočejo slediti. Med temi je tudi podpredsednik CIO Sidney Hillman.

Warren K. Billings je na govorniški turi pod avspicijami Workers Defense lige v prid akcije za osvoboditev petih premogarjev iz DuQuoina v (Nadaljevanje na 7. strani.)

Nemški vpliv v Jugoslaviji

Strah pred Nemčijo je v Evropi tolikšen, da se ravna po njenih željah tudi tiste dežele, katerih se ni osvojila.

V Beogradu izhaja dnevnik Vreme, ki je vladni list. Njegov glavni urednik M. Nikolić je bil naklonjen zaveznikom. Nemški vladni krogi so jugoslovanski vladi namignili, da jim ni to prav nič všeč. Dne 19. junija je bil omenjeni urednik odvoljen in na njegovo mesto upstavljen nov, ki bo pisal nacijskim volji.

Enako je švicarska vlada vled nemške jeze cenzuro zelo poostila. "Napadov" na Hitlerja in Nemčijo več ne dopušča. Isto je sedaj v Rumuniji in na Švedskem. Nemškim tankom se je pač pogubno zameriti.

Etbin Kristan bo govoril na zboru JSZ o Proletarcu

Na prejšnji seji odborov JSZ je Joško Oven sporočil, da se mu je vsled dela nemogoče udeležiti prihodnjega zboru, na katerem mu je bil določen referat k predmetu "35-letnica Proletarca".

Ker je E. Kristan izjavil, da referata, ki mu je bil določen prej, ne sprejme zaradi vzrokov, ki so bili v tem listu že pojasnjeni, ga je odbor sklenil povabiti, da govori o Proletarcu in njegovemu jubileju 35-letnice. Kristan je bil urednik tega lista približno 6 let.

Norman Thomas na zboru 4. julija v Clevelandu

Iz Clevelanda poročajo, da nastopi dne 5. julija ob 2. pop. na zboru JSZ in Prosvetne matice Norman Thomas. Govoril bo o sedanjem položaju. Povabil so ga, da naj ob tej priliki razjasni tudi stališče soc. stranke z ozirom na njeno vojno resolucijo, ki jo je sprejela na svoji konvenciji aprila to leto. Zvečer istega dne bo govoril na prireditvi.

V soboto 29. junija banket v počast Normanu Thomasu

Chicago. — V soboto 29. junija ob 7. zvečer bo sprejemni banket v počast Normanu Thomasu, ki se vrši na 2448 South Oakley Blvd. Vstopnina, vsa potreba vključena, je \$1. Za rezerviranje prostora pokličite State 3250.

Španija hoče del plena

Španija je v začetku junija nehala hliniti nevtralnost in izjavila v svoji propagandi, da zahteva več kolonij in Gibraltar.

Položaj v Evropi neti zahteve za militarizacijo

PREDSEDNIK ZA PRISILNO SLUŽBOVANJE MLADINE. — PREDLOG ZA REGISTRIRANJE MOŠKIH DO 65. LETA. — PRIDOBITVE UNIJE V VELIKI NEVARNOSTI

Ameriška javnost je vsled silnega preokreta v Evropi do kraja zbegana, vrh tega pa mora prenašati še silno ostro borbo med politiki republikanske in demokratske stranke v njihovi tekmi za mandate.

Težke zmote

Tisti, ki so trdili, da se nas vojna v Evropi nič ne tiče, in oni v reakcionarnih in radikalnih krogih, ki so dokazovali, da za to deželo ne bo razlike, pa naj zmaga ena ali druga stran, so se tragično motili. Posledica je bilo zameriti tako izvajanja radikalcem.

Kajti če bi bila zmaga Francija, bi tu ne bilo histerije za oboroževanje in ne strahu pred Nemčijo.

Koraki v "totalitarizem"

Posledica — v veliki meri posledica Hitlerjevega trumfa v Evropi, je nervoznost zveznega kongresa, ki se bavi s predlogami za "totaliziranje" Zedinjenih držav. Pravijo, da bo Hitlerja mogoče ugnati le z njegovimi sredstvi, to je, z njegovim načinom organiziranja države. Pravijo sicer, da nam demokracije ne bodo odvzeli. A izginjala bo kos za kosom in v slučaju vojne pa nagloma.

Prisilno treniranje mladine

Predsednik Roosevelt je dne 18. junija oznanil, da se resno ukvarja z načrtom za primarno službovanje mladine državi. Vsi — dekleta in fantje — bi morali določeno dobo služiti vladi. Večbali bi se v taborih, kakor vojaki in živeli ves čas službovanja pod vojaško komando. Roosevelt meni, da bi taka disciplina mladini koristila in marsikdo bi se v nji iznebil slabih razvad. Ko so nekateri ugovarjali, da bo padla moralna, jim je zagotovil, da so tabori fantov in tabori deklet lahko kakih 25 milj narazen.

To mobiliziranje mladine bi bilo posnemanje slične metode v tretjem rajhu.

Za registriranje vseh moških

Minule dni je bilo kongresu predloženih več osnutkov, ki določajo registriranje vseh moških od 18. do 65. leta. Pri vsakem bi bil popis njegovih sposobnosti in za kakšno delo bi bil v slučaju potrebe najpripravnejši. Predlagatelji pravijo, da bo vlada v slučaju potrebe imela s to registracijo vse podatke pri rokah in moške bo lahko nemudoma pozvala v službo, namesto da se bi šele pečala z registracijo, ko ji bi že tekla voda v grlo.

Pepper se spet oglasi

Senator Claude Pepper iz Floride je v kongresu predložil svoj načrt, v katerem predlaga, da se predsedniku takoj poveri absolutno moč voditi do deželo po potih pripravljana na obrambo. To pomeni, da bi lahko vladal z dekreti, kakor med vojno.

Vsak državljani bi se moral vežbati v določenih krajih toliko časa, kolikor bi bilo potrebno, da se ga usposobi za službovanje v vojni, kakor bo sila.

Predsedniku se naj poveri vzeti pod svojo osebno oblast vse tujce za dobo, dokler bo dežela v procesu pripravljana na obrambo. To pomeni, da jih bi lahko poslal v koncentracijske kempe, na prisilna dela ali v zapor.

Dobri in slabi nameni

Nekateri imajo s temi in sličnimi predlogi res namen ščititi to deželo pred možno poznejšo in sedanjo nevarnostjo, a veliko je takih, katerih namen je protiljudski in posebno protidelavski.

Kajti napoti jim je zakon o mezdah in delavniku, zakon za reševanje industrialnih sporov in ščenje pravic delavcem za organiziranje v unije, hudujejo se nad "škodljivim" socialnim zavarovanjem itd.

Ker so ljudske koristi v takem napetem ozračju v veliki (Nadaljevanje na 7. strani.)

Pojasnila, kritike in razprave o našem zboru

Ta številka je napolnjena večinoma z gradivom, tikajoče se našega zboru, ki se prične prihodnji teden.

V nji so podatki o stanju soc. stranke, kakršno je, o JSZ, o reorganizirani zvezi finskih socialistov, o naših problemih in dopisi o zboru, ki se tičejo predvsem reorganiziranja Zveze. Dalje so v nji razna oznanila udeležencem zboru glede priredb, stanovanj in vožnje.

Izšla je povečana na osmih straneh. Vzlic temu je nam ostalo še precej gradiva, ki se nanaša na zbor. Skušali bomo objaviti vse najnujnejše v prihodni številki, ki bo zadnja pred zborom.

Po 4. juliju, ako bo zborovanje konstruktivno, se razprave nehajo, prostor in čas pa bomo porabili v agitacijske in druge namene, radi katerih obstoji naš pokret.

Farmarji v nevarnosti za evropski trg

V normalnih časih so ameriški farmarji prodali Evropi za približno 800 milijonov dolarjev pridelkov na leto.

Sedaj je ta trg zanje skoro čisto izginil, pravi Milo R. Perkins, predsednik korporacije Federal Surplus Commodities.

"Ze prej je bilo vsega na ostajanje, da je morala priti farmarjem na pomoč vlada, a če izgubimo še evropski trg, postane stanje naših farmarjev še bolj obupno.

S porazom Francije je padla tudi cena ameriški pšenici 6 in pol centa pri bujlu že prvi dan, ko je šinila v svet vest, da želi Francija z Nemčijo separatni mir. Spekulant si računali na dolgotrajnost vojne, ko se bodo morali evropski kmečki sinovi in njihovi očetje tepati na bojiščih, namesto orati in sejati.

A Hitler je vojno na kontinentu naglo končal in milijone vojakov je šlo lahko domov na njive. Njegov namen je evropsko poljedelstvo vzajemno tako organizirati, da bodo pridelki krili domače potrebe kolikor največ mogoče, ostalo pa kupovati v

Južni Ameriki ali kjer že, nikakor pa ne v Zed. državah ali v Kanadi.

Ker kani Hitler voditi ekonomsko vojno tudi z ameriško industrijo in ji konkurirati na svetovnih trgih do skrajnosti, je razumljivo, čemu toliko naglice v oboroževanju te dežele.

Kajti kakor je bila Nemčija že mnogo let v tekmi za svetovne trge z Anglijo, tako bo v bodoče z Zedinjenimi državami, posebno če bo angleški imperij premagan, kakor je bil francoski.

Od vojne v Evropi nas torej loči le široko morje, a gospodarsko smo bolj in bolj v nji. Hitler in Mussolini računata, da jima bo po končani vojni zlahka dobiti posebno južnoameriški trg in s tem odvzeti Zed. državam najboljšega odjemalca.

Ni čuda, da se ameriške vojne ladje na obiskih v južnoameriških vodah toliko gibljejo!

CHICAGO
Piknik v korist Proletarca v nedeljo 30. junija v Keglovem vrtu, Willow Springs.

STRABANE
Piknik Konference klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 30. junija v Drenikovem parku.

WAUKEGAN
Piknik kluba št. 45 JSZ v nedeljo 30. junija pri reki Des Plaines

THOMAS NASTOPI NA ZBORU JSZ

NORMAN THOMAS, predsedniški kandidat S. P.

Predsedniški kandidat socialistične stranke Norman Thomas bo pozdravil udeležence XII. zbora JSZ in Prosvetne matice dne 5. julija popoldne in govornil na prireditvi zvečer istega dne v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Več o tem v drugih oznanilih v tej številki.

včlanjenih v P. M., in 6 kulturnih ter gospodarskih društev. Skupno število zastopanih organizacij je bilo 80, članov zbora pa 73, vstevši referante in odbornike. Žensk je bilo 13, tu rojenih fantov in deklet pa 14, ali isto število kakor na prejšnjem zboru. Predsedniki so bili Anton Šular iz Kansasa, Louis Zorko iz Clevelanda in Filip Godina; podpredsedniki pa Anton Jankovič, Frances Zakovšek, Mary Jugg, Anton Kamnikar in Joe Vidmar iz Milwaukeeja ter Bartol Yerant iz Pennsylvanije. Konvencijni tajnik je bil Chas. Pogorelec in zapisničarja pa Peter Bernik in Blaž Novak. Razpoloženje in navdušenje na tem zboru je bilo ves čas izborna.

XII. redni zbor JSZ in P. M. se bo vršil letos 4.-6. julija v Clevelandu, O. Njegova glavna naloga bo oti naš pokret na političnem in prosvetnem polju iz stagnacije in najti pota za ojačanje JSZ.

(Te podatke o zboreh JSZ in Prosvetne matice je zbral Fr. Zaitz.)

IZ KANSASA

Bom na kratko povedal, kako smo se imeli na našem klubovem pikniku. Ni bilo to kakšna posebno "veličastna" priredba, toda z izidom smo zadovoljni. Vreme se je držalo precej prijetno, toda hudega ni bilo. Na prijaznem Strletovem pašniku, pod kosmatim gabrom, se je nas zbrala prična družba; zabavali smo se kakor se je kateri mogel in znal. Poleg redne godbe so se naši stari harmonikarji prinesli svoje zaprašene instrumente. Da ste jih videli, kako so vlekli mehove in ubijali stare spomine, ko so se pred dvema ali tremi desetletji igrali na obeh, kristjani in takih "narodnih svečanostih" in zaslužili? po sto dolarjev na dan!

Plesali smo kar po mehki travi, ker se ne trgajo tako podplat; res da je vsaki kateri etopil preveč "na mehko", ker so se tudi krave motale med piknikarji, toda kdo bi se zmešnil za take malenkosti! Tudi za "ta lene", ki jih vedno vleče na "zadnji plat", je bilo poskrbljeno. Na razpologo so bili stoli, ki smo si jih izposodili od slovenskega pogrebnega zavoda.

da. (Saj jih tam itak malo rabimo. Če je že kje kakšna smrtna nesreča, je v korist tistemu, ki pozna "Avstrijana" le takrat, ko pri njem sluti dolar.) Ampak sem zašel.

Z nočjo je prenehal tudi naš piknik. Zaradi strogih restrikcij pri točenju tudi nedolžnih pijac se noče nobeno društvo zavzeti, da se bi izboljšalo pikniški prostor tako, da bi res služil svojemu namenu. Tako nismo imeli tudi primernih luči. Mesec, če ga je bilo kaj, je komaj zadostoval kakemu zaljubljenemu paru, ki se je stiskal za drevesi ali v avtu. Barten-darji pa navadno pri brleti mesečini naberejo med niklji tudi precej raznih tipov in knofov.

Naša odrasla mladiča je večina odšla za delom v Chicago, Detroit in druga mesta; pa pridejo od časa do časa domov na počitnice. Tako jih je bilo tudi nekaj na našem pikniku. Vselej so na naših prireditvah dobrodošli, ker vemo, da so prinesli "dolar". Slaba je pa, ko pridejo na piknik nekateri že precej "v rožcah", da potem zabavljajo drugim ljudem in uganjajo razne neslanosti. Včasih zanesle med nas tudi bolj tuje ljudi, in ko vidijo med nami takega "režeža", mislijo, da se je na pikniku nabral take "hude robe".

Ker je bil piknik aranžiran največ z namenom pomagati tiškovnemu skladu Proletarca, smo pogrešali nekaj njegovih naročnikov. Nekateri so se pozneje odzvali s prispevkom v ta namen; kar je hvale vredno.

V nedeljo popoldne 30. junija pa obdržava piknik ravno na tem prostoru društvo št. 225 SNPJ iz Edisona. Ker imamo pri omenjenem društvu precej simpatičarjev, ni več kot prav, da jim poset vrnemo.

V Proletarcu z dne 12. junija je bil prioben načrt reorganiziranja JSZ, s katerim soglašam. Načrt predvideva, da postane JSZ samostojna in da se zniža članarina.

Nihče se ne veseli izstopa iz stranke, četudi je postala bolj sekta kot stranka, toda taka kot je, je naši federaciji bolj coklja, kot za vzpodbudo in podvig našega dela; in nobenih izgledov ni, da bi spet dobila potrebni zamah.

V kolikor poznam mnenje članstva kluba št. 21 v Armi, vem, da popolnoma soglašajo z objavljenim načrtom. Če hočemo, da tudi mi ne bomo šli po časi v pozabljenje, da ne bodo šle naše publikacije navzdol, da ohranimo sad dela dolgih let in da nadaljujemo z njim, je potrebna reorganizacija.

Dejo JSZ je med našim ljudstvom. Skušati je treba pritegniti v organizacijo naše napre-

dne elemente, ki so izven stranke, ki simpatizirajo s socialističnimi principi.

Tudi z znižanjem članarine bomo lažje dobili več članstva v klube, da ne bomo samo živitarili. "Je preveč za plačat pol delarja," mi pravi dober član, ki zasluži manj kot \$10 na teden; "kvoder bi še plačal, daj mi izjemno znamko ali me pa izbrisi." To so skušnje klubovih tajnikov. Mislim, da drugje tudi ni drugače.

Upam, da bo zbor rešil ta vprašanja, ki so po mojem mnenju glavna zapreka, da tudi mi lezemo navzdol, in da pride po zboru poživljenje naših aktivnosti. Za svojo osebo vem, da bom skušal pomagati našemu pokretu, pa če gremo iz stranke ali pa če ostanemo v nji, ker sem prepričan, da bo v vsakem slučaju stala na socialističnih principih.

A. Shular.

RAZNOTEROSTI

Bridgeport, O. — Priporočilo za reorganiziranje JSZ, priobčeno v Proletarcu 12. junija, je bilo na naši seji odobreno v nedeljo 16. junija.

Dalje naš zbor sugestira zboru, da bi spremenil JSZ ime tako, da bi boljše odgovarjalo času in razmeram, ker to je važnega pomena.

Saj je soc. stranka spremenila letos ime tudi svojemu glasilu. Preje je bil "Socialist Call". Zdaj "The Call".

Mi smatramo, da bi bilo s tako reorganizacijo lažje na prejšnjem posebnem v večjih naselbinah, ker bi s tem pritegnili kulturne organizacije, z njimi vred pa tudi mladino v naš delokrog.

Nič kaj dobro se mi ne zdi, ker odstopajo iz pokreta taki sodruzi kakor je Alfred Baker Lewis in pa da je Etbin Kristan odpovedal referat na zboru.

Je menda vsled vojne in njenih homatij res šlo vse iz reda, med nami pa nastala nesoglasja zaradi neprijetne resolucije, kar je udarec za stranko in tudi v splošnem delavskem gibanju v nobeno korist.

Na zboru bo treba torej predvarnosti in delati zaključke z gledanjem v bodočnost.

Ne smemo pozabiti na naše podporne organizacije, v katerih se uriva oportunizem in skuša vsepovsod delati zapreke delu za napredek.

Ako bo zbor znal reorganizirati JSZ, da bo v stanju delati med našim ljudstvom za socializem na temelju industrialne in politične demokracije, bo to korak, ki bo — seveda ne brez težkega truda — prinesel v naš pokret potrebno prerogojenje in ojačanje JSZ, čeprav bo v pričetku izgledalo, da smo z reorganizacijo izgubili.

Upajmo, da bomo v bodoče v resnici mogli dati svoje energije za širjenje prave delavske zavednosti in izobrazbe. S tem bomo izvrševali svojo dolžnost v akcijah za izboljšanje življenjskih razmer, v unijah, in pomagali v kampanji za združenje delavskih sil na unijskem polju in na političnem med delavci in farmerji.

V teh resnih časih bi potrebovali samo med našim delavstvom na stotine več sodrugov nego jih imamo. Mnogi so odpadli. Treba jih je nadomestiti z mladimi in usposobljeni za delo. Treba je previdnosti, prave taktike, drugače jih odtujimo in napravimo iz njih nasprotnike našega gibanja. O vsem

Cemu tisti, ki venomer poučajo svoj radikalizem, niso tudi aktivni za radikalizem?

DELEGATOM JSZ IN PROSVETNE MATICE

Pripravljalni odbor XII. rednega zbora JSZ poudarja opozorila delegatov, eksekutivni odbor in zastopnike Prosvetne matice, da se takoj prijavijo za stanovanje, da bomo vedeli v naprej, koliko sob preskrbeti. Delegati ne bodo imeli težave najti Delavskega doma na Waterloo Rd. Na Public Square vzmite poulično ali "street car" z imenom "St. Clair-Collinwood-Euclid Beach". Ta carava bo pripeljala skoro direktno pred Delavski dom, kateri se nahaja na 15335 Waterloo Road.

Torej, ne vzemite kare ki ima ime "St. Clair-Nottingham", ali "St. Clair-140th St.-Euclid Beach", temveč vzemite ono na kateri je napisano "St. Clair-Collinwood-Euclid Beach".

Za pripravljalni odbor JSZ, Milan Medvesek.

V nedeljo 30. junija na svidenje pri Keglju!

Chicago. — Klub št. 1 JSZ priredi vsako leto piknik v korist Proletarca. Letošnji se bo vršil v nedeljo 30. junija pri Keglju v Willow Springsu. Poskrbljeno bo za obilo zabave, čuli bomo petje po "lokalnem radiu", ki ga bomo postavili na pikniškem vrhu, plesalci pa bo igral J. Pucelj in njegov orkester.

Eden izmed udeležencev dobi pet srebrnih dolarjev. Vsakdo bo lahko poskusil svojo srečo.

Vstopnina na piknik je prost. V slučaju da bo deževalo, se zabava vrši v Slov. delavskem centru. — Odbor.

Norman Thomas za begunce v Franciji

"Najboljša pomoč brez nevarnosti, da se zapletemo v vojno, je, ako pomagamo beguncem v Franciji," je dejal Norman Thomas dne 10. junija na radio postaji WEVD v New Yorku. Apeliral je na ameriško vlado, da naj stori vse v svoji moči, pomagati tem največjim žrtvam vojne. Priporočal je Rooseveltu, da naj kongresu predlaga določitev primerne vsote v ta namen in izjavil, da ta dežela lahko prevzame v svojo oskrbo milijon begunskih otrok, ki so vsled vojne ostali brez rediteljev ali pa z njimi vred v taki stiski, da jim preti smrt od glada.

"Nesmiselno bi bilo pričakovati sedaj od Francije, da skrbi za reveže," je rekel Thomas. Poslal je svoj apel tudi predsedniku Rooseveltu. S tem je Thomas ob enem vsaj deloma razbremenil resolucijo socialistične konvencije, ki zahteva "nobene pomoči zaveznikom".

Cemu tisti, ki venomer poučajo svoj radikalizem, niso tudi aktivni za radikalizem?

PODATKI O ZBORIH JSZ IN PROSVETNE MATICE OD USTANOVITVE DO SEDAJ

Prva ali pripravljajna konferenca za ustanovitev Jugoslovanske socialistične zveze se je vršila 25. in 26. dec. 1909 v Narodni dvorani v Chicagu. Zastopane so bile slovenska, hrvaška, srbska in bolgarsko-macedonska socialistična organizacija, ki so delovale samostojno. Predsedoval ji je Ivan Masten, zapisnik je vodil Stefan Zlodi. Proletarec z dne 28. dec. 1909 je pisal o nji pod naslovom "Konferenca hrvaških sodrugov v Chicagu." — III. točka dnevnega reda je bilo vprašanje združenja hrvaških klubov s slovenskimi, ki so svojo zvezo pod imenom JSZ že imeli. Slovenski sodruzi so to konferenco navdušeno pozdravili.

I. ali ustanovni zbor JSZ se je vršil dne 3. in 4. julija 1910 v Chicagu. Zastopanih je bilo enajst organizacij z osemindvajsetimi delegati in člani odbora. Predsednik je bil Tomo Besenich, ki je bil nekaj let pozneje izvoljen za glavnega predsednika NHZ (zdaj Hrvatska Bratska Zajednica), podpredsednik je bil John Petrich, da je bil v predsedništvu zbora tudi član slovenske sekcije, zapisničarja pa sta bila v hrvaško-srbskem jeziku Ivan Masten in v slovenskem Frank Petrich. Na ustanovnem zboru je prevladovala hrvaško-srbska skupina, ki je imela že tedaj zelo sposobne govornike. V razpravah jim je bil kos izmed Slovencev posebno Jože Zaverčnik. Slednji je bil eden izmed vodilnih članov ustanovnega zbora. Izmed Srbov se je najbolj udeleževal Blagoje R. Savić. Izmed delegatov klubov slovenske sekcije, ki so bili na ustanovnem zboru, so v JSZ samo še Frank Podboy, Jos. Bratkovič (živi v Kansasu) in Nace Zlemberger, ki živi v Piney Forku, Ohio.

II. zbor JSZ se je vršil 25.-28. decembra 1912 v Milwaukee, Wis. Navzočih je bilo 9 članov eksekutive, gl. tajnik, trije uredniki in 35 delegatov, ki so zastopali 22 klubov. Predsednik je bil Blagoje Žikić, podpredsednika pa Jos. Menton in M. Popović. Zapisnik so vodili Frank Novak, V. Bornemissa in M. Polovina.

III. zbor JSZ se je vršil 2. in 4. julija 1916 v Narodni dvorani (So. Racine Ave.) v Chicagu. Udeležilo se ga je 60 delegatov in dvajset članov odbora ter uredniki, skupaj osemindvajset članov. Predsedoval je Milan Kirin. Podpredsednika sta bila S. Miroslavjevič in Joško Oven. Zapisničarja: Frank Ogler, M. P. Chuck. Glavna in ob enem skrajno sporna točka na tem zboru je bilo vprašanje, kakšno naj bo stališče JSZ z ozirom na vojno, ki je divjala v Evropi. Slovenska in srbska delegacija pod vodstvom Etbina Kristana je bila za taktiko, kakršna se je pozneje odražala v JRZ, hrvaška delegacija pod vodstvom Teodorja Ovetkova pa je zastopala absolutno pacifistično, protivojno stališče. Do sprave med njima ni prišlo. Zapisnik tega zbora ni nikoli izšel, zapisničarja ga tudi spisala nista.

Springfieldska konferenca je bila posledica nedoseženega

sporazuma III. zbora. Vršila se je ob priliki konvencije SNPJ 20. septembra 1918 v Springfieldu, Ill. Udeležili so se je vsi imed delegatov SNPJ, ki so bili ob enem člani JSZ, oziroma njene slovenske sekcije. Konferenca je bila sklicana neuradno. Glavna referenta sta bila Etbin Kristan in tajnik Frank Petrich. Resolucijo za odstop od soc. stranke in za stališče, kakor ga je o vojni zavzela na septimski konvenciji njena manjšina, je bila po dolgi debati soglasno sprejeta. Predlagal jo je Filip Godina, v imenu konference pa sta jo podpisala John Terčelj kot predsednik in Filip Godina kot tajnik. Ta izstop je povzročil potem med mnogimi člani veliko nejevolje in tudi protestov proti sklepu. Nekateri udeleženci springfieldske konference so pozneje svoje postopanje opravičevali z razlogom, da so glasovali za odstop pod pritiskom močne moralne sile in pa zato, ker jim bi nasprotovanje nič ne pomagalo.

IV. zbor JSZ se je vršil dne 27. 28. in 29. maja leta 1923 v Kafkovi dvorani na šestindvajseti cesti v Chicagu. Udeležilo se ga je 34 delegatov in članov odbora in pet bratskih delegatov. Predsedovali so prvi dan F. S. Tauchar, drugi dan Frank Alesh in tretji dan A. Blasich. Podpredsedniki so bili po enake redu Louis Urbančič, Fr. Alesh in Frances A. Tauchar. Zapisnik sta vodila Anton Zornik in Mary Kovach. To je bil prvi zbor po vojni. Odobril je povrnitev JSZ v soc. stranko in razpravljal ter sklepal o obnovitvi pokreta, ki je vsled razkola v soc. stranki (levo krilo v nji je leta 1919 postalo komunistično), vsled udarcev, ki jih je zadala soc. gibanju in stranki medvojna reakcija, in vsled razočaranja med naprednim slovenskim delavstvom, jako trpel. Od tega zbora dalje pa do zbora 1936 je naše gibanje spet napredovalo.

V. zbor JSZ se je vršil dne 11. 12. in 13. julija 1924 v Clevelandu. Zastopanih je bilo 27 klubov. Konferenca JSZ za zapadno Penno in tri društva Izobraževalne akcije JSZ. Predsedoval je prvi dan F. S. Tauchar, drugi dan John Terčelj in tretji dan Frank Udovich. Po istem redu so bili podpredsedniki John Jereb, Anton Zornik in Louis Zgonik. Zapisnik sta vodila Kristina Omahne in Anton Slabe. Navdušenja na tem zboru ni bilo. Glavna konstruktivna točka, ki jo je odobrili, je bil načrt za ustanovitev lastnega doma. Predlagal ga je Fr. Zaitz. Posledica tiste akcije, oziroma sklepa je sedaj Slovenski delavski center. Vzrok poparjenosti je bilo vprašanje, da-li naj soc. stranka gre v volilni boj (v predsedniško kampanjo) s svojim kandidatom. Odločila se je iti skupno z La Follettovim progresivnim gibanjem. JSZ je njen sklep odobrila in sodelovala v agitaciji za LaFollettov tiket.

VI. zbor JSZ se je vršil 3. 4. in 5. julija 1926 v Chicagu. Imel je 40 delegatov in članov odbora JSZ, 18 delegatov društev Izobraževalne akcije ter nekaj bratskih delegatov. Pred-

sedovali so prvi dan F. S. Tauchar, drugi dan Filip Godina in tretji dan Joseph Prestler. Podpredsedniki: Anton Zornik, Frank Bregar in John Goršek. Zapisnik sta vodila John Olip in Anton Zagar.

VII. zbor JSZ se je vršil 19. 20. in 21. maja 1928 v Chicagu. Zastopanih je bilo 26 klubov, 5 konferenčnih organizacij in 22 društev Izobraževalne akcije JSZ. Tri organizacije so bile zastopane z bratskimi delegati. John Olip je predsedoval prvi dan, drugi dan Filip Godina, tretji dan Albert Hrast. Podpredsedniki: Anton Zornik, John Kern in Andrew Miško. Zapisničarja: Joseph Radelj ml. in Kristina Omahne.

VIII. redni zbor JSZ in P. M. se je vršil 30.-31. maja in 1. junija v Detroitu, Mich., v Slovenskem delavskem domu. Bil je po številu in reprezentativnosti največji od tretjega rednega zbora (1916) naprej. Klubi JSZ so poslali 25 delegatov, kulturna in podporna društva Prosvetne matice 9, konferenčne organizacije JSZ in Prosvetne matice 4, dalje so bili navzoči trije bratski delegati in 11 članov odborov ter osem referentov, skupaj 60 članov. Mnogi delegati so zastopali več ko eno organizacijo. Predsednik zbora je bil dva dni Filip Godina in zadnji dan D. J. Lotrich, podpredsedniki pa Anton Zornik, Anna P. Krasna in Herman Rugel. Konvencijni tajnik je bil Chas. Pogorelec, zapisničarja pa Peter Bernik in Blaž Novak. Razpoloženje in navdušenje na tem zboru je bilo ves čas izborna.

IX. redni zbor JSZ in P. M. se je vršil 28.-30. maja v dvorani SST v Milwaukee, Wis. 26 delegatov je zastopalo enako število klubov JSZ, štiri delegati konferenčne organizacije Jugosl. soc. zveze in Prosvetne matice, 16 delegatov je zastopalo 30 podpornih in kulturnih društev Prosvetne matice, referantov je bilo 12 in dva bratska delegata. Skupno s člani odborov je štel ta zbor 75 članov, ali 15 več kakor prejšnji. Pozdravil ga je tajnik župana Hoana, na mestni hiši pa je bil v pozdrav zboru elektriničar. Iz vrst mladine je bilo 11 delegatov in žensk 8. Predsedovali so prvi dan Filip Godina, drugi dan Donald J. Lotrich in tretji dan John Olip. Podpredsednika sta bila prvi dan Andrew Grum iz Detroita in Albert Hrast, drugi dan Anna Mahnich iz Waukegana in Anton Kamnikar iz Milwaukeeja, tretji dan pa Anton Jankovič iz Clevelanda in John Rak. Konvencijni tajnik je bil Chas. Pogorelec in zapisničarja Anna P. Krasna ter Blaž Novak.

X. redni zbor JSZ in P. M. se je vršil 1.-3. sept. 1934 v Slovenskem delavskem domu v Clevelandu. Imel je 88 članov, med njimi 12 žensk in 14 delegatov iz krogov mladine. Zastopanih je bilo 31 klubov, štiri konferenčne organizacije, 4 kulturna in 32 podpornih društev Prosvetne matice z 38 delegati. Referantov je bilo 28, članov odborov pa 22. Nekateri izmed slednjih so bili ob enem zastopniki društev P. M. Predsedniki zbora so bili (po redu, vsak dan drugi) Filip Godina, Anton Jurca in Anton Šular, podpredsedniki pa John Goršek, Frances Langerhoke (Rak), Louis Zorko, Anton Šular, Mary Udovich, Geo. Smrekar in Frances Zakovšek. Tajnik zbora je bil Chas. Pogorelec, zapisničar pa Peter Bernik in Ivan Babnik.

XI. redni zbor JSZ in P. M. se je vršil 3.-5. julija 1936 v dvorani Sokol Havliček na So. Lawndale Ave. v Chicagu. Zastopanih je bilo na njemu 30 klubov JSZ, 5 angleških odsekov klubov JSZ, 4 konferenčne organizacije JSZ in Prosvetne matice, 29 društev podpornih in 12 zvez, pripadajoča k P. M., šest federacij SNPJ,

NAVODILA GLEDE POTOVANJA NA ZBOR JSZ IN PROSVETNE MATICE

Udeleencem prihodnjega rednega zbora JSZ, ki žive izven Clevelanda, svetujemo sledeče: Od kjer jih gre po več skupaj, in če ima kdo izmed njih avto, je to najcenejši način, ako plačajo stroške vsaki svoj del.

Drugi cenen način je vožnja z busom. Tretji, ki je običajno najudobnejši način je vožnja z vlakom.

Oni, ki se odpeljejo iz Chicaga z vlakom železnice New York Central (vozi iz LaSalle Street Station), lahko vzamejo vlak ob 11. zvečer (Chicago

Day Light Saving Time). Vozni listek vzemite na obe strani.

Na Union Station v Clevelandu dospete ta vlak ob 7:30 naslednje jutro. Blizu postaje dobišite St. Clair Ave.-Collinwood Euclid Beach kar in se peljete do 15335 Waterloo Rd., Collinwood.

Zborovanje se prične ob 9. zjutraj. Prosimo vse, da naj pridejo v dvorano ob tem času.

Glede stanovanja se prijavite Milanu Medvesku, čigar naslov je v njegovem naznanilu na drugem mestu v tej številki. Tajništvo.

"NAPREJ" ŠT. 5 SNPJ: Cleveland, Ohio

priredi

V NEDELJO 30. JUNIJA IZLET NA FARMO FEDERACIJE SNPJ, HEATH AND CHARDEN ROAD.

Truk odpelje izpred SND na St. Clair Ave. točno ob 12:30 pop. in se ustavi pred SDD na Waterloo Rd. — Voznina v obojakraja je 25c. Otroci pod 14. letom starosti voznine prosti.

Igral bo orkester bratov Kristof.

Vabljenjo je članstvo našega in drugih društev ter ostalo občinstvo, da se udeleži našega piknika. "Dobrodošli!" vam kliče ODBOR.

"STAROMODNI PIKNIK" V NEDELJO 30. JUNIJA na Keglovem vrtu • • • V WILLOW SPRINGSU, ILL.

Prireditelj klub št. 1 JSZ. • • • • • Prebitek v korist "Proletarca" • • • • • IGRA PUCLJEV POVEČAN ORKESTER • • •
SLOVENSKE PESMI V "LOKALNEM RADIU" MNOGO ZABAVE. NAGRADE VSTOPNINA PROSTA

(V SLUŠČAJU SLABEGA VREMENA BO ZABAVA V SLOVENSKEM DELAVSKEM CENTRU.)

ANTON GARDEN:

Kakšno reorganizacijo hočemo?

Vsi se nekam izogibamo razprave o bodočem zboru JSZ in Prosvetne matice, ki je že pred duri. Kakor bi se izogibali nekemu važnemu vprašanju, ali pa da se več ne zanimamo za našo bodočnost. Vse, kar slišimo sem pa tam je, da "moramo nekaj storiti".

Nobenega dvoma ni, da bo nas ta zbor našel v zelo težki situaciji z ozirom na mednarodni položaj. Socialistično gibanje je v bolj tragičnem stanju kakor kdaj v zgodovini. Zadnji ostanki delavskega gibanja v Evropi so v smrtnem boju. Nekdaj mogočnega, privlačnega in sila veliko obetajočega evropskega delavskega gibanja ni več. Pomamjala ga je in v tla potepala uničujoča sila fašizma, ki gradi na bolnem telesu klasičnega kapitalizma novo državo totalitarne ekonomije in politike. Vse, socialna revolucija z desnice.

Kaj pa v domači deželi, naši novi domovini? Tudi tukaj so na delu slične sile, ki so oblekle Evropo v železni jopič totalitarizma. Vsa znamenja so pred nami, da tudi ameriški kapitalizem v svoji dekadenci pripravljiva v svoji maternici novo totalitarno državo. Največji paradoks je, da jo pripravljiva v znamenju demokracije, v imenu obrambe demokracije.

Toda za nas, sploh za vse ameriško delovno ljudstvo je vprašanje: koliko demokracije bo ostalo v deželi, katere misli se zdaj ne sučejo le okrog velikanskih vojniš pripravl, ki groze deželo spremeniti v eno samo veliko militaristično kempno z vsemi priveski moderne in antične reakcije o "peti koloni" in o strahu pred evropskimi diktatorji. Toda bojim se, ako bo dežela drvela po tej poti kakor je pričela, da se bistveno ne bo dosti razlikovala od totalitarnih fašističnih držav, ako se zaplete v vojno ali pa predno konča svoj oboroževalni program, ki, kakor izgleda, nima nobenih meja.

Yes, tudi v Ameriki smo na pragu velikanskih sprememb: njih obrise za enkrat le bolj slutimo kot vidimo. Vse to bo imelo svoje posledice tudi na nas, ne glede kakšne smernice določimo na prihodnjem zboru in ne glede kako reorganiziramo naše gibanje. In v tem položaju se ne nahajamo samo mi, marveč vse radikalne in progresivne politične sile v tej deželi, ki so danes večinoma disorganizirane, v konfuziji, brez smernic in programa.

Vse te sile, ki so spoznale, da je kapitalizem dodelal in da ga

je treba nadomestiti z boljšim sistemom, je treba prej ali slej — čim prej tem bolje — zbrati skupaj okrog skrbno izdelanega programa za temeljito gospodarsko reorganizacijo dežele. Po mojem mnenju ni tega mogoče izvršiti pod nobeno obstoječo radikalno stranko, marveč bo treba ustanoviti novo politično gibanje okrog programa, katerega morajo izdelati zastopniki raznih demokratično orientiranih političnih, združenjskih, unijskih in farmerskih skupin ter intelektualcev.

Jože Vidmar iz Milwaukeeja lahko temu reče "sanjarija". Toda prav take "sanje" so potrebne in pa veliko konstruktivnega dela, če hoče delavstvo zasukati tok razvoja in ga usmeriti na pot socializma. Za izvedbo te naloge pa je potrebno novo, socialistično usmerjeno politično gibanje, ki bo s svojim programom, s svojim idealizmom in z novim organizacijskim tempom pritegnilo mase v svoje vrste ter jih poglajala na njih pohod za doseg nove, boljše Amerike in človeške družbe. In po mojem mnenju mora priti iniciativa za organiziranje novega masnega političnega gibanja iz socialističnih vrst, yes iz sedanjega socialistične stranke. (To je tudi namen resolucije, katero sem predložil zadnji konvenciji oziroma eksekutivi in katerega je bila pred par tedni objavljena v Callu.)

Kar se tiče nas samih in bodočega zboru JSZ, vsaj jaz ne vidim posebnih zagonetk. Naša naloga je, da ohranimo in ojačamo naše gibanje med nami in ko pride čas, sodelujemo aktivno pri prerogenu novega socialistično orientiranega političnega gibanja v tej deželi. Naj poudarim: brez tega prerogena jaz ne vidim nobene bodočnosti, ne v Ameriki ne po svetu. Brez novega socialističnega prerogena, ki bo preusmerilo sedanjí tok totalitarne ali diktatorskega kolektivizma v demokratičen kolektivizem, je bodočnost temna za vse pristaše svobode in delavske mase.

Vprašanje za nas je, kako lažje ohranimo in OJACAMO naše gibanje, ki ga predstavlja JSZ s svojo Prosvetno matico. Ali pod sedanjim aranžmom kot organski del socialistične stranke? Ali s samostojno akcijsko zvezo? Ali z reorganiziranjem JSZ, na primer v Slovensko delavsko zvezo? Ali da ostanemo pri stranki in obenem prične organizirati delavske klube Prosvetne matice?

Pomudimo se nekoliko pri teh alternativah. Ali moremo ohraniti in ojačati naše gibanje pod sedanjim aranžmom? To je možno, ako smo vsi navdušeni in lojalni člani stranke? Ali smo? Koliko nas je lojalnih, koliko navdušenih? Resnica je, da smo vsi več ali manj razočarani: resnica je tudi, da se nas le malo udeležuje v stranki kot taki. Temu razočaranju damo duška s tem, da imamo prej slabo kot dobro besedo za stranko. Vsaj to je vidno pri nekaterih dopisnikih kot tudi v Proletarcu, Prosveti in Enakopravnosti. Rečem to, da s tako močjo ni mogoče graditi ne zveze ne stranke. Argument, da mi nismo krivi sedanjega stanja stranke, marveč ameriški sodrugi, bivši in sedanjí, drži le deloma, a je bolj racionalna izjava kot kaj drugega. Kar se mene tiče, ne mislim pustiti stranke, pa naj prihodnji zbor JSZ stori, kar hoče.

Ali se naj zveza loči od stranke in nadaljuje svoje delo samostojno? Pri tem je treba imeti v oči vsaj dve vprašanji: Ali bi mogla zveza obdržati vse svoje stare, lojalne in aktivne sodruge (v mislih imam tudi nežni spol), ako napravi ta korak? To je važno. Drugič, kakšno bodočnost ima socialistična stranka v sedanjí situaciji in taka kot je? Prej sem izrazil svoje mnenje, da je njena naloga v sedanjí dobi razvoja dati iniciativno pokretu za ustanovitev novega socialistično usmerjenega političnega gibanja. Če to stori — to bo skušala po volitvah — tedaj bo sijažno izvršila svojo zgodovinsko nalogo, ako se poskus posreči. Vsekakor pa je naša delavska in socialistična dolžnost, da ji pomagamo v tej kampanji kolikor je v naši moči, in to ne glede kaj stori prihodnji zbor zveze.

Ako se zveza loči od stranke, tedaj bi bila moja sugestija, da se reorganizira v Slovensko delavsko zvezo, ker zdi se mi, da bi bilo lažje ustanovljati delavske klube po naselbinah kakor pa socialistične. Tudi mladino bi bilo mogoče lažje pritegniti v delavske kot v socialistične klube. Tukaj bi v resnici šlo le za spremembo imena, ker gibanje bi moralo ostati na socialističnih principih, ker drugače bi ne imelo dosti pomena.

Četrta alternativa je, da zveza ostane pri stranki, obenem pa zbor avtorizira ustanavljanje delavskih klubov Prosvetne matice. To bi nekako pomenilo, da bi bil "volk sit in koza cela". Taki klubi in posamezniki, ki žele nadaljevati sedanje stike s stranko, bi tvorili JSZ, drugi, katerim je stranka peto kolo, nekakšno breme, bi pa lahko ustanovili in spadali k delavskim klubom PM in v njih nadaljevali naše delo. Mesečina bi bila lahko samo kvoder.

Ko sem pred par meseci to sugestivno na seji eksekutive zveze, so bili sodrugi mnenja, da bi to škodovalo PM, to je, da bi jo društva pustila. Moje mnenje je, da je ta bojazen brez podlage. Njeni klubi bi jo mogoče še bolj razširili med društvi in populizirali, vsaj to bi bila njih naloga. In društva so pri PM največ vsled knjig in iger, ki jih dobe od nje.

Naj zaključim. Naj se prihodnji zbor izreče že za kakršnokoli reorganizacijo, glavno za nas je, da bomo šli enotni z zborom in po zboru nadaljevali z našim delom za socialno prebujo in duševni razvoj našega delavstva, kakor tudi za novo človeško družbo, v kateri ne bo mesta ne za fašizem in ne za izkoriščanje mas po privatnih gospodarskih diktatorjih. In s tem v zvezi ne smemo pozabiti, da je socialistična stranka, majhna kot je, še vedno nositeljica naših idej in je torej naša dolžnost, da jo podpiramo in tej

kampanji z zbiranjem podpisov v Illinoisu, Wisconsinu, Indijani, Ohiju in drugod, da bo prišla na glasovnico.

Izlet kluba št. 45 JSZ k reki Des Plaines

Waukegan, Ill. — V tej sosesčini sicer nismo tako v zadregi za "prosto naravo" kakor naši sosedi v Chicagu in tudi v Milwaukeeju, a vendarle radi mislimo nanjo. Tako tudi članstvo našega kluba št. 45 JSZ. Res imamo kar tu blizu Narodni dom, balinistično zraven vse v drevju, trava raste okrog vseh hiš — čemu bi hodili na piknike! A nas vendarle zabava. Kajti kot pravijo, ko hitro si prihraniš prvi milijon, si takoj začneš še enega. Tako tudi mi. Z naših domačih trat hočemo na večje.

Klub št. 45 JSZ torej priredi piknik, kakor vsako leto. Bo družabniški, kakor vselej.

Kdaj? V nedeljo 30. junija

na krasnem kraju za izlete pri reki Des Plaines.

Pravijo, da bo to leto prvi piknik v naši naselbini. Torej bo ljudi nič koliko in naši izvežbani strežaji v pripravljeno raznih pečen, krompirja in tako dalje bodo imeli veliko dela. Brezplačno, seveda.

Torej prijatelji v Waukeganu in North Chicagu (prijateljice vključene), pridite 30. junija na našo zabavo, ki naj bo prav tako tudi vaša.

Kdor nima svojega avta, naj se poslužuje našega skupnega busa, ki odpelje izpred SND prvi ob eni in drugi ob 2. pop.

"Sovražni tuji" v Angliji internirani

V Angliji je interniranih okrog 12.000 Nemcev in Avstrijcev. Večinoma so to begunci, a angleška vlada smatra, da so med njimi tudi špijoni in sabotažniki, pa je vsled tega internirala vse od kraja.

Spored in poslovni red XII. zboru JSZ ter Prosvetne matice

KI SE VRŠI V CLEVELANDU, O., DNE 4, 5. IN 6. JULIJA 1940
V SLOVENSKEM DELAVSKEM DOMU, 15335 WATERLOO RD.

Odbori JSZ in Prosvetne matice predlagajo zboru sledeči spored in poslovni red v odobritev in za morebitne spremembe s strani delegacije:

I. OTVORITEV

- 1.) Čas. Pogorelec, tajnik JSZ in Prosvetne matice, otvori zborovanje.
- 2.) Volitve ali imenovanje verifikacijskega odbora za pregled pooblastil. (K tej točki je bilo naglašeno, da bi mogoče prihranili na času, ako bi člani v ta odbor imenovali tajnika, namesto da se jih voli. O tem bo sklepal zbor, valed tega je v gornji točki omenjeno "volitve ali imenovanje".)
- 3.) Pozdravni govor v imenu pripravljalnega odbora v Clevelandu.
- 4.) Uvodni govor (key-note speech). Frank Zaitz.
- 5.) Tajnik Pogorelec predloži delegaciji provizorični dnevni red.
- 6.) Poročilo verifikacijskega odbora.

II. VOLITVE KONVENČNIH ODBOROV

- 7.) Konstituiranje zboru.
- a) Volitve predsednika in dveh podpredsednikov (za vsak dan posebej). Zapisničarja namesti tajnik JSZ v sporazumu s eksekutivno za vsa tri dni zborovanja.
- b) Volitve tajnika zboru (za vsa tri dni skupaj).
- c) Volitve resolucijskega odbora (5 članov).
- d) Volitve odbora za pravila (tri člani).

III. STANJE JSZ.

- 8.) Delovanje in stanje JSZ od prošlega do tega zboru. Poroča tajnik Chas. Pogorelec.
- 9.) Slovenska sekcija JSZ. Poroča tajnik Frank Zaitz.

IV. PROSVETNA MATICA

- 10.) Prosvetna matica od početka in njeno delo do tega zboru. Poroča tajnik Chas. Pogorelec.
- 11.) Delo Prosvetne matice med mladino in v angleško goviljučih društvi naših podpornih organizacij. Joseph Drasler.
- 12.) Naši kulturni problemi: ali je kultura cilj, ali je sredstvo? Ivan Molek.
- 13.) Možnosti za ojačanje aktivnosti Prosvetne matice. Frank Cesen.

V. SLOVENSKI DELAVSKI CENTER

- 14.) Poročevalca tajnik Joseph Drasler in Frank Zaitz.

VI. NASE POLITIČNE AKTIVNOSTI

- 15.) Vitiš s prošle konvencije socialistične stranke, o njenem stanju in kampanji. Poroča Anton Garden in Joseph Jauch.
- 16.) Naloge in cilji naše propagande. Math. Petrovich.
- 17.) Položaj med Hrvati in Srbi v Zedinjenih državah z ozirom na naše gibanje. Poroča Chas. Pogorelec.
- 18.) Vprašanje reorganizacije JSZ za njeno bodoče delo. Frank Zaitz.

VII. NAS TISK

- 19.) Proletarec, Ameriški družinski koledar in Majski glas. Poročajo: a) za upravitelstvo Charles Pogorelec, b) pomožni upravitelj in urednik angleške sekcije Joseph Drasler, c) za uredništvo Frank Zaitz.
- 20.) Petintridgeletnica Proletarca. — Ethel Kristian.
- 21.) Agitacija za Proletarca in naš tisk v naselbinah: a) Anton Jankovich, Cleveland, O.; b) Tone Shular, Kansas; c) Anton Zornik, zapadna Pennsylvania.

VIII. CANKARJEVA USTANOVA

- 22.) Milan Medvešek referira o Cankarjevi ustanovi z ozirom na odnosa s Prosvetno matico in smernicami JSZ.

PRISPEVKI JSZ SOC. STRANKI

V sedanjí razpravi o JSZ nekateri člani vprašujejo, koliko plačujemo soc. stranki. V zadnjih desetih letih je dobila od JSZ \$6,157.08 članarine.

To je torej povprečno \$615 na leto. V nji niso vštetí posebni prispevki za kampanje, ne vsote, ki jih ji prispevajo klubi in posamezni člani direktno.

JSZ je v soc. stranki 30 let. Prva leta so bili prispevki soc. stranki dokaj nižji kakor sedaj, vrh tega je ona plačevala tajnike federacije in stanarino za njihove urade. To ji je bilo mogoče, ker je bila velika v članstvu, imela znatne dohodke od knjižarne in kampanjskih letakov ter mnogo takih članov in simpatizirjev, ki so bili imoviti ter jo gmotno podpirali z znatnimi vsotami.

Komunisti v Penni v zagatah radi nabiranja podpisov na peticije

Sodružica Mary Fradel je nam poslala izrezke iz dnevnika Pittsburgh Press, da bomo pri Proletarcu poučeni o kampanji omenjenega lista proti komunistom. Sličen boj je namreč pravi tako lahko mogoč proti drugim radikalnim skupinam. Mrs. Fradelovi hvala za to pošiljatev.

Komunistična stranka v Pennsylvaniji je vložila v Harrisburgu za nominiranje svojih kandidatov 27.000 podpisov.

To je mnogo, in dnevnik Pittsburgh Press je vprizoril "stunt" s priobčanjem imen. V uvodni objavi je trdil, da so mnogi podpisi ponarejeni, in da ima dokaze.

Iz tega je nastala afer. Delavci so se ustrašili, Press pa je koval kapital, kajti cirkulacijo si je v nekaj dneh jako povečal. Vsakdo je želel videti, če je tudi njegovo ime na komunističnih peticijah.

Stvar je postala za komuniste tako resna, da je prišel v Pittsburgh predsednik njihove stranke Wm. Z. Foster, ki je hotel intervju z lokalnimi časniki, govoril na shodu in v radiu. Izjavil je, da so podpisi na peticijah res večinoma demokratskih in republikanskih volivcev. Podpisali so jih edino v namenu, da pride na glasovnico tudi komunistična rubrika, kajti le v nji bodo meseca novembra res izdatno protestirali proti "war mongerjem" in vojni, je rekel Foster.

Obljubil je tudi, da bo njihova stranka Pressu sodnijsko zabranila priobčevati imena podpisancev na komunističnih peticijah, da se jih ubrani pred sikanami bossov in pred odslovitvami.

Pittsburgh Press pa mu je odgovoril s protesti onih, ki so mu na posebni polji razložili kako in kaj je z njihovimi podpisi. Press pravi, da protestov po telefonu in osebnih ni upošteval. Vsakdo, ki je zanimal podpis peticije C. P., je dobil vprašalno polo. Ako jo je izpolnil, je bilo njegovo znanikanje ali opravičevanje priobčeno, drugače ne.

Nekateri izjavljajo, da niso podpisali ničesar. Njihova imena so prišla nepostavno na peticijo. Drugi trdijo, da so jih nabirali podpisov vjeli s pretvezami, da gre za to ali ono "dobro stvar", a C. P. jim niso niti omenili. Preiskavo o komunističnih peticijah je uvedel tudi pensilvanski državni pravnik.

Med podpisanci je mnogo Hrvatov in tudi precej Slovencev, a večina imen je drugih narodnosti. Ako bo Pressova kampanja res dokazala, da je bilo mnogo podpisov ponarejenih in veliko pa dobljenih z zvijačami, tedaj komunistična stranka v Penni foter ne pride na glasovnico. Fosterjeva trditve, da so podpisanci večinoma demokrati in republikanci, zato ker žele v jeseni z glasovanjem protestirati proti vojni, ni prav nič prepričevalna. Kajti ako bi bili komunistom res toliko naklonjeni, ne bi bili republikanci in demokrati, nego se vpisali v komunistično stranko.

Pred štirimi leti je dobil komunistični predsedniški kandidat Browder v Pennsylvaniji 4,060 glasov. Naravno, da mora Foster zdaj trditi, da so peticije podpisali republikanci in demokrati, ker v Penni ni 27.000 komunistov, pa četudi jih Dies vidi množico za vsakim plotom.

Trije pikniki

Prihodnji nedeljo se vrše trije pikniki organizacij JSZ. Navedeni so v prvi koloni na 1. strani in podrobnosti v dopisih.

SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. Lawndale Ave., Chicago

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaitz
Business Manager.....Charles Pogorelec
Asst. Editor and Asst. Business Manager.....Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864.

Ob pragu XII. zbora

V času našega prejšnjega zbora pred 4. leti si ni nihče izmed nas predstavljal, da bo fašizem zagospodoval nad Evropo in se razplezal po svetu tako naglo kakor se je.

Dogodki brže mimo, da jim komaj slediš.

Razvoj v totalitarizem postaja čedalje bolj jak tudi v tej deželi. Negujejo ga nerešeni ekonomski in socialni problemi — med slednjimi najbolj brezposelnost.

Ameriške unije so v bratovskem boju, reakcija pa anuje načrte, ki bodo obema spornima skupinama enako nevarni.

Veliko obetajoče politično gibanje delavcev in farmerjev v Wisconsinu in v Minnesoti, ter delavske stranke v New Yorku je v zadnjih par letih doživelo politične poraze in notranje boje.

Socialistična stranka si po štirih letih spet trudu prizadeva, da si pribori za predsedniške volitve mesto na glasovnici. Položaj je kritičen in gotovo je, da v razpravah na našem zboru, ki se snide 4. julija, ne bo prezrt.

Tudi vojna bo dobila svoj delež besed.

Toda za uspeh zbora je potrebno, da se prav tako pozorno ukvarjamo z navidezno malimi stvarmi. Sklepati, kako pojačati naše aktivnosti, kako dobiti več članov v klube, kaj podvzeti, da dobimo več društev v Prosvetno matico, več naročnikov na Proletarca in kako vršiti izobraževalno delo v čim večjem obsegu na najuspešnejše načine, to morda ni tako zanimivo kakor govoriti o svetovni politiki in iskati krivce za pome v Angliji, Franciji in v Rusiji.

Ampak za obstoj organizacije, za njeno prospevanje v aktivnostih so navidezno male, nezanimive stvari življensko vprašanje.

Gotovo je, da jim bodo udeleženci zbora dali važnost, kakršna jim v resnici pripada in s tem v polni meri izvršili svojo nalogo.

Tragedija socialističnih beguncev

Poraz Francije je za francoski proletariat in socialiste begunce iz drugih dežel ogromen udarec.

V Parizu je bil sedež podtalnega socialističnega gibanja v Nemčiji. Pariz je bil glavni stan italijanskih socialistov. Tu so dobili zavetje sodrugi iz Avstrije, Češke, Poljske in Španije, kolikor jih je moglo pobegniti. V Parizu so se organizirali znova, izdajali svoje liste in nadaljevali z aktivnostmi s pomočjo podtalnih zvez, ki so jih dobili v svojih deželah.

S padcem Francije pod nadvlado Hitlerja je vsega tega konec in ob enem konec starega, svobodnega delavskega gibanja na evropskem kontinentu.

Tisoče in tisoče socialističnih beguncev, ki so dobili v Franciji sodružno razumevanje in pravico svobodno delovati, so danes v premagani Franciji nezaželeni. Mnogi se skrivajo v gozdovih, v mestih ali kjer že mogoče, kajti ako bodo izgnani, vedo, kaj jih čaka. Tudi če jim puste ostati v Franciji, se jim ne obeta nič dobrega.

Kajti s padcem Francije je ostal le še en svoboden oteček na kontinentu — mala Švica, ki pa ne more prevzeti vseh beguncev. In pa Anglija, v katero se je v teh krvavih dneh groznega poraza francoske armade in kaosa le redkokomu posrečilo pobegniti.

S padcem Francije in drugih dežel v tej vojni je bila internacionala pribita na križ. Nacizem ji je izkopal grob. Vzelo bo dolgo in treba bo silnega truda in žrtv, predno vstane vsa prerojena, pripravljena za borbo, s katero bo človeštvu izvojevala pravo svobodo.

Ford v zmoti

Henry Ford pripoveduje, da bo ameriško industrijo za obrambo najuspešnejše mobilizirati, ako se bo vlada vanjo in v načine njene produkcije čimmanj umešavala. On in drugi kritiki trdijo, da sta Anglija in Francija zato zaostali z oboroževanjem, posebno z letali, ker ima nad industrijo vlada preveč kontrole.

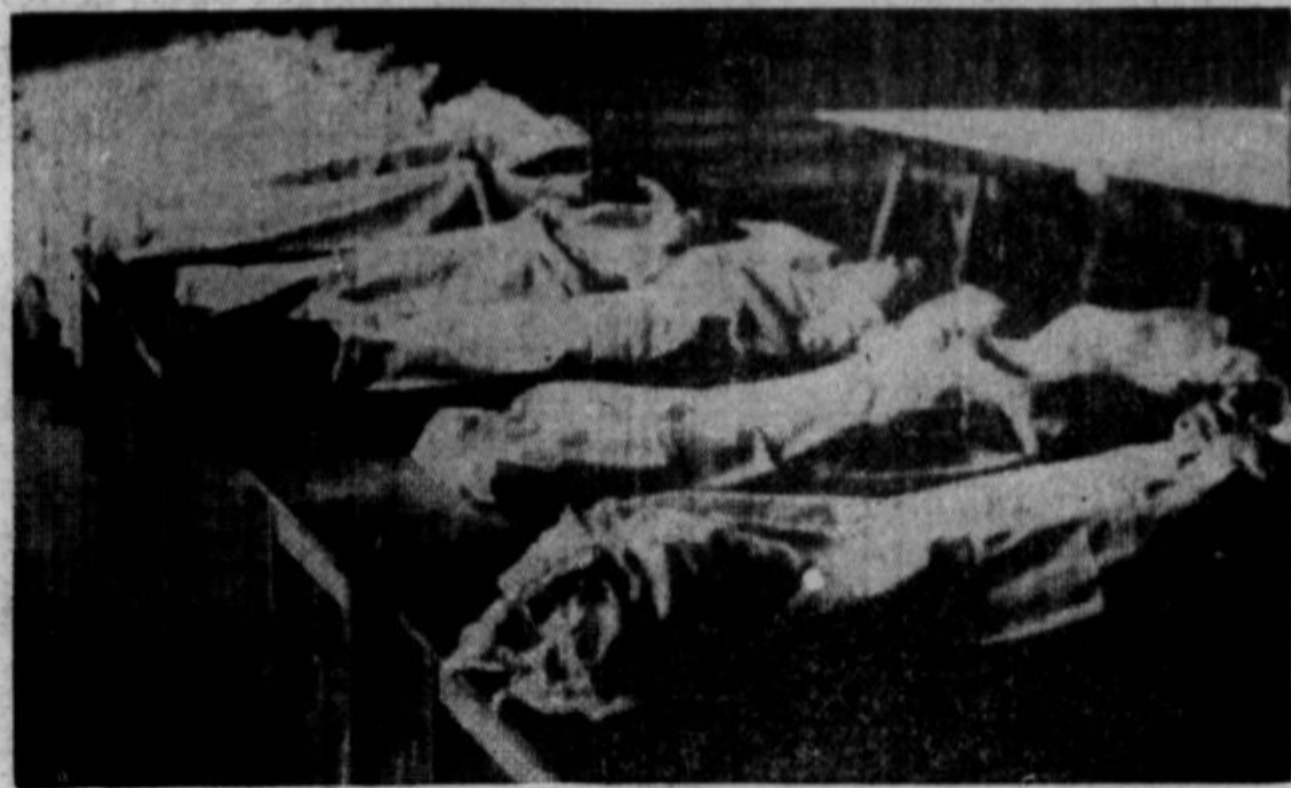
Ako bi bilo to res, potem bi bile Italija, Nemčija in Rusija brez aeroplanov in brez uspešne industrije.

Izolacija v sanjah in realnosti

Milljarde za oboroževanje Zed. držav. Milljarde za njihovo obrambo. Vsa dežela se giblje, kakor da smo že v vojni. A dobri ljudje vzrokov temu ne vidijo in še zmerom govore o izolaciji in o morjih, ki nas ločijo od ostalega sveta. Ne uvidevajo, da svet postaja čedalje manjši in da se dežele gospodarsko in politično tako odvisne druga od druge, da jim je izolacija le še beseda brez trdnih tal. Bilo bi pametnejše delati v historiji šovinizma, nacionalizma in imperializma za mednarodnost, kakor pa za izolacijo, ki je sploh ni.

Tragedija je, da je fašizem potisnil mednarodnost ob zid in se je vsled tega ogreboval tudi našteti izmed onih, ki so večasi odkrito verovali vanjo in jo propagirali.

SPOMIN NA ZAVZETJE PARIZA, KI OSTANE

Nemci so vprisrili na Pariz samo en velik napadso trupla otrok, ki so bili ubiti z bombami iz nacističnih iz zraka nekaj dni predno se jim je podal. Nacistična za-aeroplanov. Ako bi Francozi Pariz branili, bi ga naciji stava je zaplapolala nad njim 14. junija. Na gornji sliki: oružili, kakor so Variavo.

ŽELJE IN DEJSTVA

FRANK ZAITZ

Joe Vidmar iz Milwaukeeja pravi v dopisu v prejšnji številki, da je program, priobčen v Proletarcu 12. junija, sprejemljiv, ako ne bi določal, da organizacije ne bomo več del soc. stranke.

Naj tu pojasnim, da je pri tistem osnutku bilo moje ime v tiskarni pomotoma izpuščeno, zato čitatelji niso mogli vedeti, kdo ga je predlagal. Ime je bilo v korekturah točno navedeno, a so stvar pač prezrli, mi pa smo daleč od tiskarne in ne vemo, če so vsi popravki koregirani ali ne dokler ne dobimo lista.

Vzrok, da sem tisti osnutek predlagal je, ker je nekaj treba imeti pred sabo vsaj v svrhu razprave. Že pet let govorimo in razpravljamo ter se pričkam na zborih in sejah o tem, pa je končno potrebno, da se izrečemo tako ali tako, namesto višeti s tem vprašanjem v zraku.

Kajti ta problem je nastal zaradi okoliščin, za katere mi nisimo odgovorni, dolžnost pa nas veže na organizacijo, v kateri delujemo.

Sodrugi Vidmar je iskren v svojih izjavah. Nanj se pokret lahko zanesa. Na nedavni konferenci, ki smo jo imeli v Milwaukeeju, je omenil, da mu je vsled nočnega dela nemogoče udeleževati se raznih naših in strankinih sej, če se vrše ob večerih, a aktivnostim sledi kolikor more in pomaga v njih.

S. Vidmar se boji, da bi sprejem dotičnega načrta Zvezi lahko zelo škodoval. Nekateri v drugih naselbinah menijo, da bi v interesu Zveze morali sprejeti nekaj takega vsaj pred štiri leti. (Finci so to storili. Poročilo o njihovi zvezi je na drugem mestu v tej številki.)

Misimo na XI. zboru pred štiri leti skušali najti eno skupno pot, a nismo uspeli. Ne samo, da so aktivnosti v Zvezi še bolj pojemale, tudi navdušenje za delo v stranki, ki je bilo izraževano na zboru, je kmalu splahnelo.

Vzroki so različni, a glavni je tale:

Milwaukee in Reading sta edina kraja, kjer socialistična stranka še efektivno funkcioni- ra, dasi je mandate v političnih uradih v obeh izgubila, razen malih izjem.

Enako se lahko reče o socialistični stranki v Bridgeportu, Conn., pod vodstvom župana McLeveyja, toda ta je od razkopa leta 1936 samostojna. Glavni urad Am. soc. stranke je uvel proti nji že precej časa nazaj tožbo za ime.

Tudi vodilna skupina v Readingu je bila po razkolu izven soc. stranke, oziroma pridružena k social-demokratski federaciji. Pred dobrim letom so se pričela pogajanja za združenje s soc. stranko, katerih posledica je, da soc. organizacija v Readingu spet deluje s soc. stranko.

Milwaukeeška soc. organizacija in z njo vred v ostalih krajih v Wisconsinu je še ostala v soc. stranki vseskozi, a vendar se je tudi med socialisti v Wisconsinu izvršila temeljita sprememba.

Ko so uvideli, da njihova na-

smo imeli večasi v Wisconsinu socialističen dnevnik in več drugih listov ter organizacijo, ki je imela pred leti že okrog tri tisoč članov. Lani jih je imela 528.

Socialisti v Wisconsinu žele obnovitev svoje stranke v splošnem, a ob enem v praktični politiki sodelujejo pod imenom, s katerim upajo v razmerah kakršne so, največ doseči.

Isto je namen reorganizacije JSZ, ki jo priporočam. Naša organizacija postane bolj elastična in z večjim številom pristavev bo lahko tudi v agitaciji za socialistične kandidate več pomagala. Lahko je mogoče, da se moje pričakovanje ne uresniči, kajti ko gre enkrat kakav stvar navzdol, se rado dogaja, da jo je nemogoče ustaviti. Kar se tiče JSZ, smatram, da je še čas.

Glede ameriškega delavskega političnega gibanja smatram, da ga ne bo v nobeni izmed sedanjih oblik (raznih socialističnih struk, delavskih in farmer-labor strank in stranic). Priznam, da je delavsko politično gibanje mogoče le tam, kjer je za tako nalogo dovolj socialistov. Sodrugi Vidmar je v tem popolnoma v pravem.

Teh je zadosti! Saj je bilo že nad sto tisoč organiziranih v socialistični stranki in potem nadaljni tisoči. Kako pridobiti te člane nazaj za delo, to je problem.

Predvsem je potrebno, da se za skupno akcijo zedinijo socialisti in tisti laboriti po deželi, ki so za naš kolektivni program. Ti potem skupno že lahko nekaj začno, da bomo spet imeli stranko, za katero bo delovalo vsaj par sto časopisov in ki bo zastopana v zakonodajah s svojimi ljudmi. Socialisti v Wisconsinu so se te taktike oprijeli, čim so uvideli, da S. P. politično ne more naprej.

Pri teh akcijah, kakor v pri- zadevanjih za slogo in sporazum na unijskem polju, po svoje jih moreš tudi mi lahko pomagamo. In to je vredna naloga.

Držati se zgolj tradicij in vztrajati v starih oblikah, neozirajoč se na dejstva, pa pomeni nič drugega kakor stagnacijo za vsako prizadeto organizacijo.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Gradiva, tikajoče se prihodnjega zbora JSZ in Prosvetne matice, se je nabralo toliko, da smo morali zapisnike konference spet opustiti, čeprav je ta številka povečana.

Vsi poslani dopisi so postavljeni. Kar jih ni dobilo prostora v tej, bodo objavljeni v prihodnji številki.

Prispevek Josipa Durna k razpravi o zboru je bil poslan za prejšnjo izdajo. Izostal je, enako par drugih, ki so v tej številki.

Nekoristno "zmago"

V Torontu v Kanadi so imeli spomenik, ki ga je mestu ob priliki njegove stoletnice podarila Italija. Župan Ralph Day ga je v tednu, ko je Kanada napovedala vojno Italiji, razbil. Če hoče Kanada Italiji res napraviti škodo, mora storiti kaj več kakor pa razbijati njene spomenike.

FINSKI SOCIALISTI V AMERIKI REORGANIZIRALI SVOJO ZVEZO

Finska socialistična federacija je imela leta 1935 blizu dva tisoč članov, ali točno 1905. Tako pravi poročilo glavnega tajnika socialistične stranke, izdano januarja 1936. JSZ jih je tedaj imela 733, židovska 650 in litvinska 60. O češki, italijanski in poljski je tajnik pri vsaki omenil "no report".

Finska socialistična federacija se je takrat izrekla proti notranjemu boju v socialistični stranki in izjavila, da ako se razkol dogodi, bo izstopila.

Razkol je bil dovršen na strankni nominacijski konvenciji leta 1936 v Clevelandu.

Finska federacija je svojo pretnjo izvršila in postala samostojna. Bojev v nji ni bilo radi tega, ker je njen glavni stan v kraju (v Fitchburgu, Mass.), ki ga intrige New Yorka in Chicago, kjer je bil sedež frakcijskega boja, niso dosegli.

Le trije člani so izstopili iz federacije, ker se je ločila.

Nekateri njeni člani v New Yorku so nato delovali za pridruženje finske socialistične zveze k Social-demokratski federaciji, ki jo je ustanovila takozvana stara garda v New Yorku.

Finski socialisti so vabilo na pristop odklonili z izjavo, da so se ločili od soc. stranke zato ker je očitno, da taka kot je, s sedanjo taktiko in vodstvom, ne bo napredovala, nego nazadovala v članstvu in v politični akciji. A tudi soc. demokratska federacija ni takda, da bi bila zmogla zgraditi efektivno socialistični pokret.

Od tedaj je soc. stranka padla s 16.656 na 2.852 članov in izgubila rubriko na glasovnici celo v takih državah, kjer je prej dobivala največ glasov.

Finska soc. zveza je to nazadovanje strankinega razvoja predvidevala in se ob pravem času umaknila. JSZ je v stranki ostala in padala v članstvu, dasi sorazmerno veliko manj kakor soc. stranka.

Upoštevajoč razmere v tej deželi in situacijo v Evropi je Finska socialistična zveza v času ruske invazije na Finsko lanske jesen sklenila svoje vrste reorganizirati. Namen je bil v njo pritegniti tudi druge finske napredne elemente in svrhu uspešnejšega, enotnega dela med finskim narodom v tej deželi, za pomoč finskemu delavstvu v njihovi republiki, in za uspešnejše sodelovanje v unijah, v katerih imajo Finci ponekod mnogo vpliva.

Kdor je živel v tistih mestih in kempah, v katerih so znatne naselbine Fincev, ve, da so že pred desetletji imeli razvito združeno in kulturno gibanje. Slovenci smo imeli v večini krajev za svoja glavna zbirališča cerkve, Finci pa Delavske domove, v katerih so gojili dramatik, petje, imeli predavanja itd. Namreč to je bilo v časih, ko so v slovenskih naselbinah začeli o gradnji svojih narodnih domov šele razpravljati. Reorganizirana finska socia-

listična zveza, se v svoji novi načelni izjavi imenuje za kulturno ustanovo, ki deluje v smislu socialističnih načel in v duhu demokracije. Naglašajo posebno potrebo borbe proti fašizmu. Finska socialistična zveza se imenuje sedaj v angleščini **Finish-American League for Democracy**. Ima razširjeno časopisje, njeni člani vodilna mesta v zadrugah in v raznih drugih ustanovah, in s pomočjo svojih domov, atletike in letov, višje so zelo uspešni tudi v vzgojnem delu med mladino.

Morda se slovenski socialisti od finskih sodrugov lahko še kaj naučimo. Včasih smo si jih vedno dajali za vzgled. — F. Z.

Lovci so se zdramili

Johnstown, Pa. — Priroda je v zelenju in nas vabi. Lovci se ponavadi zanimamo zanjo najbolj, kadar je v sezoni lov na divjačino. A veseli nas tudi v drugih letnih časih.

Tako se bomo zabavali v nji v naši skupni družbi spet na praznik 4. julija na pikniku lovskega kluba v Bon Airu. Vršile se bodo poleg drugih tudi strelske tekme. Trije najboljši dobe nagrade.

Kaj bi bil piknik brez pristno slovenske vauke pesmi! Tudi 4. julija bo donela po zelenem gozdu.

Naj pride k temu pomagati tudi Frank Simončič iz Aliquippa s svojim basom. Nismo še namreč pozabili tistega piknika, ko je enako pomagal v našem petju in se kar težko poslovil od nas.

Večkrat berem, da je le malo piknikov, ki se jih ne bi udeležila tudi Ovelbarjeva družina iz Sharona. Vabimo jo, naj pride ob tej priliki tudi k nam.

Četudi je Bon Air mala vauke, ima "šampjona" svoje vrste. On pije jajca ne da bi mu lupine delale preglavice. Ako ne verjamete, se boste uverili na pikniku, kakor se je ob svoji priložnosti nevrjetni Tomaž.

Brez harmonikarja ne bomo, to se razume. Ako pridete na piknik, boste videli nas tiste junake, ko se na lovu zadnja jesen nismo ustrašili ne volka, ne medveda, in smo ju čakali v govorju Allegheny celo noč, pa ni bilo teh zveri od nikoder. Torej če pridete iz Johnstowna, Dunla, Krayna in drugih naselbin od blizu in daleč k nam, boste v veselje, zanimivi družbi. Na svidenje 4. julija v Bon Airu.

Louis Skedel, tajnik.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON
OFFICE HOURS:
2:00—4:00; 7:00—8:30 Daily
At 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd
4:30—6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 1100
Wednesday and Sunday by appointments only
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer — Call Austin 5700

Konvenčni program JSZ in Prosvetne matice

Konvenčni pripravljalni odbor clevelandskih klubov JSZ je pripravil sledeči spored za časa XII. rednega zbora JSZ in Prosvetne matice:

V četrtek zvečer 4. julija, to je prvi dan konvencije, si bodo gostje lahko ogledali bližnji Euclid Beach Park, kjer bodo imeli priliko videti sijajno bengalično razsvetljavo ali "fire works". Še prej pa si bodo lahko ogledali našo prijazno naselbino.

V petek zvečer bomo priredili prosto plesno zabavo s pevskim, govorniškim in plesnim programom. To prireditve bo obiskal tudi socialistični vodja Norman Thomas, ki bo tudi govoril. Vstopnina bo prosta.

V soboto zvečer pa se bo vršil konvenčni banket, s pevskim in drugimi točkami. Vstopnina na banket je 75 centov. Vstopnice se dobe pri članih naših klubov, v slaščičarni Makovec v SND na St. Clairju, pri Durnu na Waterloo Rd., in pri Gustu Kabaju v Delavskem domu na Waterloo Rd. Preskrbite si jih najkasneje do četrтка 4. julija, ker pozneje ne bodo več na razpolago.

V nedeljo 7. julija pojdemo pa na izletniške prostore SNPJ, kjer se bo vršil piknik kluba št. 27 in socialistične "Zarje".

PREKO ATLANTIKA PO 31. LETIH

FRANK ZAITZ

(Nadaljevanje.)

Dvorni vlak je odbrazil po zastrašeni progi in na postaji v Ljubljani so se ljudje spet smeli svobodno gibati. V gneči sem uziiral Ivana Vuka.

"Prisel sem, da se od vaju še enkrat poslovim," je rekel. Povedal sem mu o vlaku mladolletnega kralja Petra in njegove matere. "Ali so ti ljudje res tako v nevarnosti, kakor jih imajo zastražene?"

"So," je pojasnjeval Vuk. "Ne sicer kraljica vdova, ampak mati Peterček pa. Saj sta videla na Bledu in okrog Blede, koliko je teh posebnih stražnikov. Njihova edina naloga je paziti, da ne pride nihče nepoklicanih prebivalcev kralja. In v Beogradu, kadar je na dvoru, ne smeš niti blizu palače, ako nimaš posebnega izkazila in dovoljenja, ali če nisi predsednik vlade, ali knez Pavle. Od kar je bil ubit kralj Aleksander, se posebno pazijo. Ako ne bi, bi ta fant, ki so ga zdaj peljali mimo, ne dočakal polnoletnosti. Tako jo morda bo. Dvorni vlak ni nikoli naznanjen. Vedo o njemu le odgovorni postojni načelniki, ki poskrbe, da dobe podrejeni uradniki navodila in da je vse v redu. Na prvem vlaku je le strojevodja, kurjač in par detektivov. Vozi pred dvornim v primerih razdalji. Ako bi bila vzlic čuječnosti kje ob tračnici ali na kakem železniškem mostu podtaknjena bomba, tedaj bi bili žrtve ljudje prvega vlaka, kraljev vlak pa bi ustavil. Mussoolini se vozi večimoma tajno. Kadar pa gre na oznanjen obisk, je proga, po kateri se vozi, vse skozi zastražena z zanesljivimi vojaki in orožniki. Kakor Mussoolinijeva po Italiji, tako so tudi Hitlerjeva potovanja večimoma tajna, kajti mnogo jih je, ki ji jima bi radi pokončili življenje."

Na postajo je dospel mednarodni vlak, kakor imenujejo v Evropi take, ki vozijo iz države v državo ne da bi se človeku bilo treba preseliti na mejah. Pristopil je dr. Celestin Jelenc: "Sodrug, tako malo časa si imel za nas! Toliko bi se imeli pomeniti! Pozdravi naše tam čez." Izročil mi je pisemce. Segla sva si v roke. "Saj saj," sem pomislil, "toliko se bi si imela povedati!"

Odsel je s postaje molče in za njim Ivan Vuk. "Nisem prisel, da bi vama jemal čas. Kadar se človek poslavlja, naj imajo z njim domači prednost," je dejal Vuk. Pristopil je se k Angeli, ki je stala tam blizu z materjo, ji izročil šopek rdečih nagljev in se poslovil. Težko mu je bilo. Nama tudi, kajti vzljubila sva ga. Nisva slutila, da so mu dnevi šteti.

Se ena skupina je stala v bližini, v nji Mile Klopčič, Bratko Krefit in več drugih najinih znancev. "Samo da si še sežeš v roko, pa gremo," je rekel eden izmed njih. "Saj vemo, domači so v takih trenutkih prvi."

Dama iz urada francoske parobrodne družbe je čakala priložnosti, da pristopi. "Kupe za vaju je preskrbljen. Vagon je moderen, čeprav III. razreda. Z vama bodo oni trije, o katerih sem že pripovedovala. Vajina prtljaga je tudi že gori. In vsoto, ki ste mi jo dali za postrežbo, sem mi izročila. Počakam vaju v kupeju," je hitela pojasnjevati.

"Nikoli več te ne bom videla," je tarnala mati. A obljubo je držala in ni zaplakala. Se stra se je premagovala, da ji ni šlo na jok, njena otroka pa sta se stiskala k Angeli in jo objemala. Spomnila sta se, da je zraven njena mati in odstopila. V kupeju je nama uradnica predstavila družbo, ki jo bova imela skozi do New Yorka. Mlada fanta in njuna sestra. Vsi trije so se venomer smejali in se stiskali ob oknu. Uradnica je nam želela srečno pot in odšla.

Mati in oče teh treh veselih otrok sta stala spodaj. "Jokala bi, pa ne morem, ker ste tako veseli." In se je začela še ona smejati.

Najini materi sta tudi stali na hodniku, po katerem so se gnetli ljudje. Gledali sta gori v ciklo in izrazil bolesi jima je bil na obrazu:

"Saj ne greva umirati," sem ju bodril.

Le nekaj minut stoji vlak. A v mislih ljudi, ki se poslavljajo drug od drugega, se vrste prizori iz življenja z največjo brzino.

Postajni načelnik je dal signal. Vse v redu. Vlak je potegnil. Ob vagonu je skušala naglo korakati z rokama sklenjenima na hrbtu, vsa upognjena, moja mati. Tih nje je šla, z rokama sklenjenimi sprejaj, tudi že malce upognjena od dela in let Angelina mama.

Postaja je izginila. Skozi okno so se videli le še cestne svetilke. Angela se je trudno uesila na klop in na glas zaihtela. Hudo ji je bilo za mater, ki potrebuje nekoga, ki bi jo razumel in ji lajšal življenje.

Brata in njuna sestra na sprotni klopi so še šebetalili in se smejali. Kakor da so utekli veliki nevarnosti in se sedaj radost v svoji sreči.

Povedali so nama svoja prava imena. "Veste, tako smo veseli! Samo še, ako pridemo srečno čez mejo, pa bo dobro."

"Saj imate potne liste!"

"To že. Težko jih je bilo dobiti," je rekla.

In pravila je dalje: "Oba brata bi vzeli k vojakom, čeprav sta v Ameriki rojena. Jugoslovanska vlada nas vzlic temu ne smatra za ameriške državljane, nego za svoje, ker so starši na Slovenskem rojeni. Zato sta brata tekoče dobila jugoslovansko vizo, potne liste pa je nam dal po našem velikem prizadevanju ameriški konzul."

Vlak je brzel skozi tempo in se bližal Jesenicam.

Najina družba se je nehala smejati. "Kar bo, bo," je rekla sestra bratoma.

Na ključah v kupeju sta imela obešene umazane vrhne suknje, kakršne so bile v Zed. dravah v modi pred več ko 10. leti. Služile so ob enem tudi za dežne plašče.

Toda v žepih tistih dveh suknj so bili svežnji ameriških bankovcev in funtov šterlingov. Mnogo več, kot pa bi smeli vzeti iz dežele.

"Jesenice!" je vpil sprevodnik.

Ponovil se je običajni proces. Uradniki prihajajo drug za drugim. Eni pregledujejo potne liste, drugi prtljago, tretji pa je treba izročiti list, na katerem so ti pri zadnjem vstopu v Jugoslavijo prešteli denar in zabeležili koliko si prinesel dinarjev, dolarjev, lir, mark, frankov ali kakršno valuto že si imel s sabo. In sedaj, ko odnajaš, primerjajo na onem potrdilu, koliko odnajaš in v kakšni valuti. Pokažeš gotovino in ji čim. Kontrola je stroga. Kar jim pokažeš, preštejejo, posebno če so vsote večje. Ako sumijo, da nisi pokazal vsega denarja, te preiščejo. V ta namen imajo na mejni postaji poseben urad. Marsikdo, ki je primoran vanj, mora odložiti vso obleko, ki jo prepipljejo in brskajo po prtljagi.

Midva nisva imela nikakih neprilic. Tudi najina družba ne. Brata sta odgovarjala, a vodnica je bila sestra. Koliko denarja odnajašate?"

"Samo toliko, gospod, kolikor je dovoljeno za vse tri," je odgovorila in vzela iz ročne torbice zavoj ameriških bankovcev. Ni jih niti preštel. Kajti res jih je bilo v tistem svežnju samo toliko, kolikor dovoljuje določbe jugoslovanskega valutnega urada. To je dobro razumel.

Na umazane površnike so se ozrli le pregledovalci prtljag. Kdo bi sploh v takih suknjah nosil kako vrednost! Sicer kadar odhajaš iz dežele ti prtljaga ne pregledujejo, nego le kadar prideš v njo. V slučaju odhoda pa le, če zasumijo, da odnajaš kaj prepovedanega, ali pa, da si v nji skrli denar.

Vlak je bil poln. Uradniki imajo s pregledovanjem mnogo dela. Kajti z marsikom ne opravijo tako naglo kakor so z nami. Stali smo dolgo. Končno je vlak le potegnil. Nemški uradniki, ki so vstopili na Jesenicah, so takoj pričeli s svojim delom. Najprvo so pobrali potne liste. Pri naši prtljagi in valuti so hitro opravili. One tri so vprašali, koliko imajo s sabo cigaret. Dekle, ki govori dobro nemško, je pokazala grste. "Ako bi kadila, bi se poznalo na njih. Ne kadim, vidite, in brata tudi ne." Uradnik se je nasmehnil. Na nemški postaji ono stran predora smo spet stali priлично časa.

"Sedaj so tako strogi, veste, zaradi vojne, ki morda kmalu nastane. Če o kakemu potniku kaj podvomijo, pa preiskujejo," je nama dopovedovala nova znanka, ki je najbrže smatrala, da nama to ni znano.

Kolesa so spet zaskripala. V kupe sta stopila uradnika s potnimi listi.

Eden jh vrača, drugi stoji poleg in pazi. Odsila sta s pozdravom "Heil Hitler!" V kupeju smo ostali sami do švicarske meje.

V Basel smo prišli s štiriurno zamudo! Pariški vlak, h kateremu bi pripeli naše vagonne, je odšel ob času. "Čakali boste drugega do večera." Tako smo izgubili nadaljnje štiri ure.

V Parizu smo dospeli pozno ponoči. Drugi dan smo čitali v pariški izdaji dnevnika Herald Tribune, da se je moral en nemški potniški parnik vsled napete situacije vrtniti v Hamburg. Ali bo mir ali ne, bomo videli, ko se konča druga konferenca s Hitlerjem. Predstavniki štirih držav so povabljeni nanjo. Aranziral jo je angleški premier Chamberlain.

V Parizu so kopali zaklone, v katere bi ljudje bežali v slučaju napada iz zraka. Časopisi — mnogo jih je v Parizu, — so izhajali s kričavi nalo-

vi. Kjerkoli so bili prilepljeni na stenah ali oknih, je bila pred njimi gruča ljudi in skušala iz poročil uganiti prihodnje dogodke.

Se par dni sva imela časa, nato pa je bilo treba v Havre na ladjo. Dan pozneje je dnevnik, ki izhaja na ladji, objavil radijsko vest, da so se krmarji Anglije, Nemčije, Francije in Italije sporazumeli za mir.

Cehoslovaška je bila žrtvovana.

Francezi in Angleži na Normandiji so bili vzradoščeni. Tudi francoski delavci, upošteni na nji, so se radovali. Potniki so nehali misliti na rešilne plovce. Kadar je mir, je tudi na morju priлично varno.

Čehi, ki jih je bilo nekaj med potniki, so bili mrki. Predobro

KOZE OPRAVILE DELO CENEJŠE NEGO DELAVCI

New Orleans je bil dostikrat prizadet s povodnjami, ki mu jih je donosala reka Mississippi. Končno je država Louisiana skupno z omenjenim mestom zgradila poseben odtok, v katerega obrnejo reko, ako naraste toliko, da bi povzročila povodenj. Ta poseben izliv v veliko jezero obsega 3150 akrov. Kadar je površina vode v reki normalna, se vsa izteka po svoji pravi strugi, na posebnem izlivu, ki je večimoma suh, pa se bohoti grmičevje in razno drugo rastlinstvo. To bi iztok vode oviralo, torej je treba zapreke odstraniti. To bi lahko storili delavci, ki pa hočejo plačo. Zato se je oblast domislila, da ji bodo to opravilo izvršile koze ne le zastoj, nego ji bodo prinesle tudi dohodke, ko se zrejo. Kupila jih je 6.300, ki bodo prostrani kraj ogledale do gola.

posebnem izlivu, ki je večimoma suh, pa se bohoti grmičevje in razno drugo rastlinstvo. To bi iztok vode oviralo, torej je treba zapreke odstraniti. To bi lahko storili delavci, ki pa hočejo plačo. Zato se je oblast domislila, da ji bodo to opravilo izvršile koze ne le zastoj, nego ji bodo prinesle tudi dohodke, ko se zrejo. Kupila jih je 6.300, ki bodo prostrani kraj ogledale do gola.

so čutili, kaj se je dogodilo njihovi deželi.

Bilo je viharno in deževno. Ogromna ladja se je zibala in skoro vsi potniki so zboleli. Bila je pusta jesen, polna napetosti in mrkih dogodkov.

Morska bolezen se naju ni lotila. Družbe, ki naju je spremljala iz Ljubljane, pa nekaj dni ni bilo iz kabin.

"Ali ni bilo lepo, da sem poskrbela za to pot? Ti sam menda ne bi nikoli šel tja."

"Da, zanimivo je bilo..."

Iz oblakov je rosila megla. Ladja se je močno nagibala sem in tja. Stala sva, zavita v suknje na krovu ob ograji, zrla v valove in si molče napravila panoramo vseh dogodivščin na najini dolgi poti.

(Konec.)

SEZNAM ČLANOV XII. ZBORA JSZ IN PROSVETNE MATICE

Člani dvanajstega rednega zbora JSZ in Prosvetne matice, ki se vrši 4. 5. in 6. julija 1940 v Slovenskem delavskem domu v Clevelandu, Ohio, so sledeči:

KLUBI J. S. Z.

1. Chicago, Ill. — Filip Godina in Kristina Turjin.
2. Oglesby, Ill. — Anton Udovick.
3. Conemaugh, Pa. — Anton Vidrich, namestnik Frank Podboy.
11. Bridgeport, O. — Joseph Snoy, namestnica Albina Kravanja.
13. Sygan, Pa. — Frank Pustovrh, namestnik Loren Kaučič.
19. Burgettstown, Pa. — Frank Križnik, namestnik John Mlačnik.
21. Arma, Kansas. — Anton Shular.
27. Cleveland, O. — Andrew Turkman, namestnica Josephine Turk.
28. Cleveland, O. — Joseph Lever.
37. Milwaukee, Wis. — Kristina Podjavoršek, namestnica Mary Shuler.
45. Waukegan, Ill. — Jacob Mesec, namestnik Martin Judnich.
47. Springfield, Ill. — Joseph Orca, namestnik Frank Krmelj.
49. Cleveland, O. — Andrew Božič, namestnik Ivan Jontez.
114. Detroit, Mich. — Math. Urbas, namestnica Julia Menton.
118. Canonsburg, Pa. — John Chesnik, namestnik Marko Tekavec.
175. Moon Run, Pa. — Jennie Jerala.
180. West Allis, Wis. — Mary Musich, namestnica Margaret Matkovich.
222. Girard, Ohio. — Anton Nagode, namestnik John Bogatay.
228. Purgisville, W. Va. — Lawrence Selak, namestnik Frank Pellam.

KONFERENCA JSZ IN PROSVETNE MATICE

1. Zgodna Pennsylvania. — Jacob Ambrozich, namestnik Frank Augustin.
2. Cleveland in okolica. — Louis Zorko.
4. Illinois in Wisconsin. — Leopold Alpner, namestnica Mary Mihelič.
5. Vzhodni Ohio in zap. Va. — John Vitez, namestnik Louis Pavlinich.

DRUŠTVA PROSVETNE MATICE

1. SNPJ, Chicago, Ill. — Frank Aleš.
5. SNPJ, Cleveland, O. — Erzen Gorše, namestnik Louis Kocjan.
6. SNPJ, Morgan, Pa. — Frank Pustovrh.
39. SNPJ, Chicago, Ill. — Chas. Pogorelec.
47. SNPJ, Springfield, Ill. — Joseph Orca, namestnik Frank Krmelj.
49. SNPJ, Girard, O. — Frank Režek.
53. SNPJ, Cleveland, O. — Ivan Jontez.
81. SNPJ, Red Lodge, Mont. — Chas. Pogorelec, zastopnik.
87. SNPJ, Herminie, Pa. — Anton Zornik.
88. SNPJ, Moon Run, Pa. — Jennie Jerala.
102. SNPJ, Chicago, Ill. — Angela Zaitz.
106. SNPJ, Imperial, Pa. — Anna Gorenc.
121. SNPJ, Detroit, Mich. — Rudolph Potočnik.
147. SNPJ, Cleveland, O. — Anton Jankovič.
192. SNPJ, Milwaukee, Wis. — Mary Camernik, namestnica Mary Shuler.
206. SNPJ, Gross, Kans. — Anton Shular.
312. SNPJ, Cleveland, O. — Andrej Božič.
434. SNPJ, Arma, Kans. — Anton Shular.
480. SNPJ, Euclid, O. — Joseph Pavkovič.

447. SNPJ, Cleveland, O. — Frank Hribar, namestnik Peter Segulin.

549. SNPJ, Chicago, Ill. — Frank Sodnik.

653. SNPJ, Girard, O. — Frank Režek.

725. SNPJ, Latrobe, Pa. — Mary Fradel, namestnik John Fradel.

18. SSPZ, Girard, O. — Frank Režek.

48. SSPZ, Arma, Kans. — Anton Shular.

108. JSKJ, Youngstown, O. — Frank Režek.

Sam. podporno društvo, Moon Run, Pa. — Jennie Jerala.

FEDERACIJE SNPJ, VČLANJENE V PROSVETNI MATICI

Vzhodni Ohio in Penna. — Frances Mihevc, Salem, Ohio.

Westmorelandska. — Anton Zornik, Herminie in Mary Fradel, Latrobe, Pa.

Zgodna Pennsylvania. — John Terčelj, Strabane, Penna.

Severovzhodni Ohio. — Maks Kotnik, Akron, namestnik Martin Klarich, Cuyahoga Falls, O.

KULTURNE IN DRUGE ORGANIZACIJE

Dramsko društvo "Verovšek", Cleveland, Ohio. — Anna Vadnal, namestnik John Zajc.

Dramski klub "Zora", Pueblo, Colo. — Robert Roblek.

Krožek št. 1 P. S., Cleveland, O. — Theresa Gorjanc.

Čitalnica SDD, Cleveland, O. — Louis Elovac.

Soc. pevski zbor "Svoboda", Detroit, Mich. — Rudolf Potočnik, namestnik Anton Jurca.

Soc. pevski zbor "Zarja", Cleveland, O. — Sophie Pakič.

Soc. pevski zbor "Sava", Chicago, Ill. — Alice Artach, namestnica Anna Pogorelec.

REFERENTI

Poleg delegatov so člani zbora referenti, katerih predmeti so navedeni v objavah sporeda XII. rednega zbora. Ti poročevalci so:

Ivan Molek, Chicago, Ill.

Frank Cesen, Cleveland, Ohio.

Joseph Jauch, Cleveland, Ohio.

Math. Petrovich, Cleveland, Ohio.

Anton Jankovič, Cleveland, Ohio.

Anton Shular, Arma, Kansas.

Anton Zornik, Herminie, Pa.

Milan Medvešek, Cleveland, Ohio.

John Rak, Johnstown, Pa.

Ethin Kristan, New Haven, Mich.

Josephine Turk, Cleveland, Ohio.

Mary Durn, Cleveland, Ohio.

Joseph A. Siskovich, Cleveland, Ohio.

Fred A. Vider, Chicago, Ill.

Anton Zaitz, Chicago, Ill.

Dalje so člani zbora odborniki eksekutive JSZ in vseh drugih njenih odsekov kot:

EKSEKUTIVA

Frank Aleš, Joško Ovan, Donald J. Lotrich, Frank S. Taucher, Frank Zaitz.

Nadzorni odsek JSZ

Anton Gardin in Justin Zajec.

Nadzorni odbor Slovenske sekcije JSZ

Rok Božičnik, Vinko Ločnikar, Angela Zaitz.

Odsek Prosvetne matice

Louis Beniger, Joseph Drasler, Mary Ovan, Chas. Pogorelec, tajnik.

To so imena članov prihodnjega rednega zbora JSZ in Prosvetne matice, katere so bila sporočena do 25. junija.

CHAS. POGORELEC, tajnik.

mi izjavami, kot je omenjena resolucija!

Čital sem tudi razne dopise in sugestije za reorganiziranje JSZ, med njimi Jontezova priporočila, s katerimi soglašam, in kritični dopis J. Vidmarja iz Milwaukeeja. On se z idejo ne strinja, ker želi, da ostane Zveza kot je.

Tudi meni ni vse po volji in ne soglašam do pike z raznimi predlogi, ampak reorganizacija, kakor je bila priporočena, je v sedanjih razmerah najboljši izhod. Kaj bi samo životarili.

V Clevelandu se pečamo največ z delom v nasebini, posebno na kulturnem polju. Kajti socialističnega lokala, kakor ga imajo v Milwaukeeju, tukaj ni, čeprav je naše mesto mnogo večje.

Spominjam se debate o taki sugestiji pred štirimi leti, ki jo je zagovarjal Ivan Molek. Tudi on je rekel, da imamo dovolj dela doma, kajti Američanom mi ne bomo vodili in ne organizirali, ako se sami ne bodo. Ako se stranka ne more pojavljati, mi je ne bomo obrnili v napredovanje. Saj imamo toliko ustanov in nalog med našim ljudstvom, da ima lahko vsakdo izmed nas več kot dovolj dela, če hoče biti aktiven. Na primer, imamo Proletarca in drugi dve njegovi publikaciji, Prosvetno matico, Cankarjevo ustanovo, kulturna društva, SNPJ in druga napredna podporni društva, domove itd.

On je bil s svojimi izvajanjmi večimoma v pravem.

Ako bi se soc. stranki sorazmerno posrečilo obdržati svoje klube kakor smo mi naše, pa morda ne bi bilo treba te razprave o naši reorganizaciji. Mnogi naši klubi so aktivni in proporcionalno so tudi finančno precej prispevali. Saj so s takimi apeli vedno nad nami. Ob enem smo morali in bomo morali skrbeti za naše glasilo Proletarca in druge stvari.

Na eno bi rad opozarjal vse zborovalce: ne se preveč razburjati v razpravah o tema dvema predmetoma, o katerima vem, da bosta najtrši oreh. Vsakdo naj pove svoje misli na čimbolj miren način. Če se bi kregali, nam ne bo prav nič koristilo, nasprotniki pa se nam bi posmehovali in privoščili škodo.

H koncu kličem: Dobrodošli in pozdravljeni vsi člani in gostje XII. zbora!

Anton Jankovič, član zbora.

AFL narašča

AFL poroča, da štejejo nji pridružene unije sedaj že nad štiri in pol milijona članov.

Paketna pošta v Jugoslavijo ustavljena

Ameriška poštna uprava je poslala časopisju seznam držav, v katere je paketna pošta iz te dežele zaradi ukinitve ali pa otežkočenih prometnih zvez ustavljena. Med njimi je tudi Jugoslavija, Sovjetska Unija, Italija in 26 drugih dežel.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET
ČLANOV (IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2637 So. Lawndale Avenue
Chicago, Illinois

•• KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ••

KOMENTARJI

Enakopravnost pravi, da je bila prva, ki je obsodila resolucijo socialistične stranke o vojni. Morda. Ampak bilo bi boljše, če bi mogla izjaviti, da je bila prvi slovenski list, ki je obsodil Hitlerjev-Stalinov pakt, kateri je bil "predgovor" ali uvod v Hitlerjevo vojno s Poljsko in v vse, kar ji je sledilo. Toda Enakopravnost je sopotnikoval precej časa potem, ko je večina drugih sopotnikov spoznala prevaro in pakt dolga obsodila. Nikakršna resolucija kakšne male ameriške stranke ne bi mogla zavezanikom in svobodni malih narodov napraviti toliko škode in gorja, kot ga je Hitler v zavesti, da ga ščiti prijateljski sporazum z bossom komisarjev v Kremlinu.

Dva dni pozneje, ko je Enakopravnost ugotovila svoje ponovno razočaranje nad Thomasom, je bil v nji (dne 17. junija) uredniški članek z naslovom "Prijateljstvo Slovkov z Nemci in Rusi", ki se glasi:

Generalni vikar banjsko-bistriške škofije na Slovaškem (sgr. Messik-Vajda) je nedavno na letalskih srečanjih v Banjski Bistrici govoril o slovaško-nemških odnosih. Uvodoma je omenil, da je že lani nekdo naglasil dolžnost hvalnosti Slovkov do Nemcev. Takrat so mu mnogi zamerali, če tako more kot katoliški duhovnik z navdušenjem govoriti o nemškem narodnem socializmu. Velik del katoliške duhovščine na Slovaškem je bil takrat še proti takim besedam. Kasnejši dogodki pa so pokazali, da imajo Hitler in Nemci s Slovaki pošteno namene, kar jim slovaški narod priznava in vrača. Hitlerjeva zmaga bo pomenila obenem tudi zmago slovaškega naroda. Slovaki so danes svobodni in se gotovo, da se jim ne more nič zgoditi, ker je nedotakljivost njihove države zajamčena od Nemcev.

Toda mi nismo prijatelji samo z Nemci, je nadaljeval sgr. Messik-Vajda, "marveč tudi z Moskvo. To dejstvo vpliva Slovačkom moč in samozavest, ker vedo, da niti Nemci, niti Rusi nimajo interesa, da bi segli po svobodi Slovkov ali da bi Slovače raznarodili. Ko smo se Slovaki prepirali, da so Nemci z vsem srcem z nami in so tudi v praksi pokazali svojo prijateljstvo, jim moramo vračati topla prijateljska čustva. Slovaki duhovniki molijo za zmago Hitlerja, ker njegova zmaga pomeni zmago pravice."

Zanimivo je to, da ta članek v Enakopravnosti dela vtis urednikovega soglasja z omenjenim slovaškim klerikalnim vodjem. Socialistična konvencija je fašizem in Hitlerjevo vojno obsodila, zaenot pa se je izrekla proti podpori te dežele zavezanikom. Enakopravnost je slednje stališče soc. stranke obsodila, a dva dni pozneje ima članek, v katerem brez obsojanja z velikim tiskom v uredniškem članku pripoveduje o motivih slovaških duhovnikov za Hitlerjevo zmago... Čudno!

Louis Adamič je bil pred par leti v hrvatskem komunističnem tisku in v Napreju slavjen kot malokdo. Naprej mu je pošiljal celo pozdrave in ga vabil med svoje sotrudnike. Adamič je prijateljsko odgovoril. Naprej pa tisto objavil z velikim občutkom sreče. Sedaj pa Rad-

niški Glasnik istega Adamiča zmerja z "war mongerjem", ker se ogreva za ameriško pomoč onim, ki so v borbi s fašizmom. Omenjeni hrvatski list, ki je Adamiča sebi v korist dolgo zlorabljal, pravi tudi tole:

"To stališče g. Adamiča (v njegovih propagandah za 'imperialistično vojno') nas ni niti malo iznenadilo. On je že dolgo prej nego drugi kinovč. ... zapustil tabor progresivcev, miru in demokracije ter stopil v tabor reakcije in vojne..."

Tistim med nami, ki radi pozabljajo, naj služi to v premislek. Kajti komunisti so Adamiča resnično smatrali za svojega sopotnika in on jim je tudi resnično pomagal posebno z odgovori na predavanjih. Komunisti pravijo, da se je Adamič spremenil, ker je "zapustil 'progresivce' (komuniste). Resnica je, da so se komunisti. Kajti Adamič je bil z njimi vred za vojno proti Hitlerizmu in za kolektivno varnost in je ostal na prejšnjem stališču. Spremenil pa se je "R. G." v korist Hitlerizma. Vsekakor Adamič ni hotel prijeti za trnek, privezan na "novi liniji", ki je bila lanskega avgusta vržena iz Moskve.

Norman Thomas v "Callu" priznava, da je stališče Browderjeve stranke slično stališču, ki ga je osvojila soc. stranka meseca aprila na svoji konvenciji v Washingtonu, a ugotavlja, da je med njima vendar velika razlika. Kajti oni so proti vojni in proti podpiranju zavezanikov šele od lanskega avgusta, dočim so bili prej za pobijanje fašizma z vsemi sredstvi, tudi z vojno. Sedaj mu pomagajo. Socialisti, pravi Thomas, pa so svoje stališče znova odobrili s tradicionalnega stališča in boja proti militarizmu, kapitalizmu, diktaturam in vojni. Torej delajo iz prepričanja, ne po navodilih od zunaj.

Naprej skuša loviti največje s večanjem peska v oči, pa mu trikrat nič kaj ne uspeva. V izdaji z dne 14. junija si je upal tole napisati:

"Kdo bo ustavil Hitlerja? To je vprašanje, na katerega išče odgovor delovno ljudstvo. Mi se ne spuščamo v kake preokrovanja, toda vemo samo to, da je to naloga delavskega razreda. Predno pa moremo upati na poraz Hitlerja in Hitlerizma je treba imeti tudi praktičen načrt in združene delavske sile; treba je takoj obnoviti enotno fronto po vsem svetu!"

Kako prismojeno je tako pisanje. Mar urednik res misli, da so slovenski delavci sami "jazbeci"? Mar hoče s tem slepilom zakriti delo komunistične stranke, ki je proti vsakemu izdatku te dežele za boj proti Hitlerizmu? Mar ni kominter-na, kateri služi "Nazaj", storila v tej deželi s pomočjo Browderja in drugih svojih slug vse v svoji moči, da bi zavezaniki ne dobili iz Amerike prav nobene pomoči? Hinaščina "Nazaj" je ogromna

Hvala za "reklamo". Janezu

Jeriču so v želodcu vsi napredni listi in revije. Naravno, da tudi Ameriški družinski koledar. O njemu ima Ameriški Slovenec reklamo šele 14. junija, in to kar v uredniški koloni. Sicer se hudiče nad povestico Zvonka Novaka, ki jo ima v njemu in smatra, da ni nč prida. Na koncu članka je črta, znamenje, da ga je konec, pod njo pa ugotovitev: "Noben prijatelj ti ni tako zvest in dober, kakor dobra knjiga." Tudi če ni misli s tem pohvaliti našega Koledarja, si lahko Jeričevi čitatelji vendarle mislijo, da ne bo napačno, če tudi oni pogledajo vanj, čeprav se "pohujšajo".

"Obzor" kliče slovensko nacelbino v Milwaukee, naj nikar ne dopusti, da bi se ideja Slovenskega narodnega doma pozabila toliko, da bi se lote izgubili. "Narod potrebuje vodstva", pravi "Obzor". Kaj pa njegov lastnik Rudo Staut? Saj se je vendar on postavil za voditelja naroda! Mar je to njegovo vodstvo bankrotiralo? — Radovedo.

"Arm Chair" generali pri pisalnih mizah in gostje v taver-nah v Ameriki natančno vedo, kaj bi bila Francija morala storiti, da bi se otela poraza. O Angliji in njenih napakah so poučeni bolj kakor Churchill. Mi bi znali "ronati" Francijo in Anglijo vse drugače in povečevati tako izbornu, da bi nas Hitler in Mussolini že davno prosila za milost. — J. P.

Dan SSPZ v Chicagu bo dne 30. junija, torej na isti datum, kakor pri Keglu v Willow Springsu dan Proletarca. Sled-nji ga je oglašal že lanske jesen. Mar ne bi bilo boljše, ako bi šli rajše drug k drugemu, kakor pa škodovati na tak nepotreben način?

Marko Tekavec piše

Canonsburg, Pa. — Nedelja 30. junija je pred nami. Z njo vted tudi prosvetnemu gibanju namenjeni piknik. Vrši se 30. junija. Prireja ga konferenčna organizacija klubov JSZ in društev Prosvetne matice v Drenikovem parku. Prične se popoldne. Delo zanj oskrbi klub št. 118 JSZ, seveda s sodelovanjem drugih organizacij Prosvetne matice.

Vročni dnevi valove po svetu. Upamo, da ostane delavsko gibanje v njih hladno. In jaz še posebej želim, da tudi v našem gibanju ohranimo razsodnost.

Za početnike piknika Prosvetne matice in njenih podružnih organizacij bo izbornu poskrbljeno.

Torej na svidenje 30. junija. Marko Tekavec, tajnik kluba št. 118 JSZ.

Borze in vojna

Kakor gre vojna tu in tam, tako se dvigajo ali padajo cene delnic na borzah. Tak je sistem in cena zanj v krvi in v denarju.

Na znanje delegatom XII. zbora JSZ in Prosvetne matice

XII. redni zbor JSZ je pred durmi. Opozarjamo delegate, da čim prej sporoče glede stanovanja. Vsi oni, ki nimajo aranžiranega stanovanja pri sorodnikih ali prijateljih, naj pišejo na naslov spodaj podpisanega, da jim pravočasno preskrbi primerno stanovanje.

Prav tako prosimo one sodruge, ki ne bodo delegati, a se nameravajo udeležiti v soboto 6. julija slavnostnega banketa, da nam to sporoče, da rezerviramo vstopnice za njih.

Za sprejemni odbor

MILAN MEDVEŠEK, predsednik
16202 Arcade Ave., Cleveland, Ohio.

Podpora predlogu za reorganiziranje JSZ

Herminie, Pa. — Z osnutkom za reorganiziranje JSZ, priobčen v Proletarcu dne 12. junija, soglašam, ker se zavedam, da bo moral naš prihodnji zbor nekaj storiti za obstoj JSZ.

Pred 4. leti je podpisani vodil boj za izstop JSZ iz S. P. in predlagal pridruženje k SDF ali pa za samostojnost Zveze, dokler se vulkan, ki je začel puhteti že ob času našega prejšnjega zbora, ne poleže. Večina ni verjela, da pojde ta dežela še kdaj v vojno preko oceana in ljudstvo je še sedaj uverjeno, da se to ne zgodi. Tudi mnogi naši sodruzi so tega mnenja. Ampak kdor se zani-ma za položaj in čita članke in razprave odkritosrčnih piscev v listih, revijah in knjigah, poleg pa tudi dnevno časopise, se bo zlahka uveril, da smo z eno nogo že v vojni.

Pred sabo imam Pittsburgh Press z dne 13. junija, v katerem polkovnik Teddy Roosevelt, sin bivšega predsednika Teodorja Roosevelta, udriha po sedanjem predsedniku enakega imena in mu pravi, da je on zadnji ameriški "Chamberlain", s katerim je treba pome-sti, kakor je Anglija s svojim. Piše, da sta predsednikova žena in Frances Perkins "sopot-nici" komunistov, izvaja, da je American Youth Congress, ki se je vršil v Washingtonu, dobil zaščito predsednikove žene, čeprav ona ve, da je to komu-nistična organizacija, ki je na svoji konvenciji ogorčeno zavrnila predlog, da se obsodi Hitlerjevo agresivnost in vpad ruske armade na Finsko.

Njegov pokojni oče — prav-ijo — je zmerom svetoval: Govori polahko, a v rokah imej gorjako zmerom pripravljeno. Sedanjim Roosevelts —pravi Ted-dy, pa vpije na ves glas in pre-ti, a v rokah nosi čistilnik s kurjim perjem, s kakršnim so-barice pometajo prah s pohi-štv.

Kar Teddy hoče, je nadome-stiti sedanjega predsednika z drugim takoj, ne pa šele pre-sedlati z enega konja, ki ne zna plavati, na drugega sredi deroče reke.

Vem, da je tisto, kar piše o-mnenjeni Teddy, propaganda. Vzel temu so tu dokazi, da ja-dramo precej naglo v vojni konflikt.

Pokojni humorist in filmski igralec Bill Rogers je nekoč re-kel v radiu, da so narodi med seboj v prijateljsstvu in žive v miru drug z drugim. A nekega jutra, ko pogledajo v časopise, vidijo v njih z naslovi preko ce-le strani, da so si v sovraštvu med sabo in da mora spor, čast in take stvari rešiti orožje.

Tak slučaj smo mi znova do-živeli. Bill je bil toliko srečen, da ni dočkal te dobe. Premi-nul je na ledenem severu pri iskanju boljših zvez med Rusijo in Ameriko. Svoje življenje je dal v dobrobit svoje domovine. Dorothy Thompson in sena-tor Nye sta debatirala v radiu v času, ko je bil v kongresu boj zaradi predloga za odpravo ambarga. Rekla je, da se ljudje

vojujejo za zboljševanje svo-jega položaja ali pa brez smi-sla v korist osvobodilcev že tri tisoč let in so se še pri volji bo-jevati. Če se že hočejo tepsti, naj se vsaj vojujejo tako, da bodo imele bodoče generacije kaj koristi od tega. Dalje, da prejšnja svetovna vojna ni pri-nesla zaželenega izida radi popuščanja na mirovni konfe-renci, a vse drugače se bo vsled-kušen — posebno če bo na-vzoč sedanjí ameriški predse-dnik, sklepalo na prihodnji. Ta debata se je razvijala s stali-šča, kakor da je zmaga zavež-nikov gotova stvar. A izgleda, da bo novi mir narekoval Ev-ropi Hitler, ker je že skoro vsa pod njegovo komando, Ameri-ka pa se oborožuje bolj kakor v času prejšnje svetovne vojne.

Čitatelj morda misli, da to, kar tu pišem, nima z našim zborom nič opraviti. Kar z gor-njimi stavki želim poudariti je, da smo že v vojni nevarnosti in radi nje v histeriji mase, "po-litišnov", raznih organizacij in časopisja.

Da se vrnem k osnutku za program JSZ, kakor je bil predlagan v številki z dne 12. junija. Takega sem si želel že na zboru leta 1936. Ampak sentiment je bil v večini na-sproten. Nisem sicer zameril, a ker sem razmere vsaj v zapad-ni Penni, kjer smo imeli še pre-cej klubov, dobro poznal, sem smatral, da je zbor s svojim sklepom storil napako. Tudi v omenjenem osnutku mi točki 8 in 11 zaradi opisanih vzrokov in histeričnih trenj nista všeč. Kajti v slučaju škikan se bo tudi nas dolžilo za marsikaj, za kar nizmo odgovorni, enostavno za-to, ker moramo in v agitaciji ostanemo del tistega gibanja. Upam, da se bomo pogovorili o tem na zboru bolj natančno.

Dogodki v Evropi nas uče, da kjer zmaga fašizem, ne more biti socializma. Niti ne komunizma, ki ga nekateri pri-čakujejo v Nemčiji. Saj je Hit-ler komuniste zatrl čim je pri-šel na krmilo, kakor socialiste. Nekaj komunističnih vodij je iz Nemčije pobegnilo v Rusijo, kjer pa se jim ni dopadlo in so večinoma izginili v "likvida-cjah".

Kaj pa v Zed. državah? Tu-kajšnji list Pittsburgh Press ob-javlja imena podpisancev na komunističnih petičijah, ljudje pa bodisi upravičeno, da res ni-so podpisali, ali pa iz strahu, protestirajo, da podpis niso njihovi. (Op. u.—Ostali del do-pisa o tej stvari je izpuščen, ker je pojasnjena v posebnem članku na drugem mestu v tej številki.)

Ti in slični dogodki nam oz-nanjajo, kaj vse lahko priča-kujemo v teh razmerah. To je vzrok, da ponovim, čemu se ne strinjam s točkama 8 in 11.

Resolucije o vojni, sprejete na konvenciji S. P. v Washing-tonu, nisem čital. Pač pa izrp-ke o nji in komentarje. Vseka-kor je to resolucija svoje vrste. Na konvenciji v Detroitu je je stranka sklenila izrabi vojn-o, ako se dogodi, za prevzem vlade, ko nastane kaos in usta-novi nekako "diktaturo". Ne vem, koliko dotičnih delegatov

je še v stranki. A smatram, da njo za socialističnega predse-dnika in podpredsedniškega kandidata, ne glede na paci-fično prepričanje nekaterih.

Jontez iz Clevelanda nam pa priporoča, da pretrgamo vse stike s to skupino, namreč "Thomasovo".

Dasi sem na tukajšnji kon-convenciji glasoval za omenjeno sprejeto resolucijo, ki morda ni v skladu s "Thomasovo", vse-eno opomnim naše sodruge, da to ne bo zadosten vzrok za od-cepitev od stranke.

Ker sem baš pri tem važnem vprašanju, s katerim se bo ba-vil prihodnji zbor JSZ, namreč glede odnosov med Ameriško soc. stranko in JSZ, naj izrazim svoje mnenje o sugestiji glede reorganiziranja JSZ. Dasi že-lim naraščaj v članstvu, ob-enem dvomim v naraščaj z zn-žano članarino, namreč, če o-stane JSZ socialistična. Vsaj tako imam skušnje iz preteklo-sti. Ko nas je bilo čez polovico članstva pri našem klubu na re-lifu, so točno plačevali mesečne prispevke. Od kar so pa spet stalno zaposleni, so pozabili na klub in na plačevanje čla-narine.

Oni pa, ki upajo na farmer-labor stranko, rečem toliko, da je taka stranka mogoča le tam, kjer je močno socialistično gi-banje. Kajti kjer ni tega, je tu-di farmer-labor stranka nemo-goča, ker demokrati in republi-kanci jo ne bodo gradili, niti ne komunisti. Oni so mojstri v ru-senju.

Zato priporočam, da obdrži-mo to, kar imamo, ker vemo kaj imamo.

Zato kličem: Smrt fašizmu! Žive! demokracija!

Združeni v tem geslu upam, da se srečamo na bodočem zboru.

Anton Zornik, zastopnik Pro-letarca.

Se o konvenciji wisconsinske soc. stranke

Dopis iz West Allisa, Wis.— Ker je prošla strankina kon-convencija zbudila precej kritike med nami zaradi pacifiščne resolucije, zato sem se toliko bolj zanimal o poteku soc. kon-convencije države Wisconsin, na kateri sem zastopal klub št. 180 JSZ.

Na ti konvenciji se je poka-zalo, da se je stališče ameriških socialistov glede vojne od washingtonske konvencije veli-ko spremenilo. In to zaradi ne-pričakovane Hitlerjeve oboro-žene sile, katera je razburila ves svet.

O resoluciji, katera je bila sprejeta na ti konvenciji, ki da-je nalogo narodni eksekutivi, da spremeni pacifiščno stali-šče washingtonske resolucije, je poročala v Proletarcu s. Pod-javoršek.

Naj dodam le, da je v deba-to v prid resolucije posego več vplivnih sodrugov. Povdarjali so, da je orožje edino uspešna pomoč onim, ki so v smrtni bor-bi proti Hitlerizmu in fašizmu. Proti je govorilo par delegatov nemške narodnosti. Nemec je seveda najprej Nemec, nato še le socialist. Vsaj tako mi je o-stala v spominu govorica iz preteklosti.

Socialistična stranka v Wis-consinu se je zavzela, da bo vo-

dila energično volilno kampa-njo za socialističnega predse-dnika in podpredsedniškega kandidata, ne glede na paci-fično prepričanje nekaterih.

Dasi sem na tukajšnji kon-convenciji glasoval za omenjeno sprejeto resolucijo, ki morda ni v skladu s "Thomasovo", vse-eno opomnim naše sodruge, da to ne bo zadosten vzrok za od-cepitev od stranke.

Ker sem baš pri tem važnem vprašanju, s katerim se bo ba-vil prihodnji zbor JSZ, namreč glede odnosov med Ameriško soc. stranko in JSZ, naj izrazim svoje mnenje o sugestiji glede reorganiziranja JSZ. Dasi že-lim naraščaj v članstvu, ob-enem dvomim v naraščaj z zn-žano članarino, namreč, če o-stane JSZ socialistična. Vsaj tako imam skušnje iz preteklo-sti. Ko nas je bilo čez polovico članstva pri našem klubu na re-lifu, so točno plačevali mesečne prispevke. Od kar so pa spet stalno zaposleni, so pozabili na klub in na plačevanje čla-narine.

Oni pa, ki upajo na farmer-labor stranko, rečem toliko, da je taka stranka mogoča le tam, kjer je močno socialistično gi-banje. Kajti kjer ni tega, je tu-di farmer-labor stranka nemo-goča, ker demokrati in republi-kanci jo ne bodo gradili, niti ne komunisti. Oni so mojstri v ru-senju.

Zato priporočam, da obdrži-mo to, kar imamo, ker vemo kaj imamo.

Zato kličem: Smrt fašizmu! Žive! demokracija!

Združeni v tem geslu upam, da se srečamo na bodočem zboru.

Anton Zornik, zastopnik Pro-letarca.

Frank Matkovich.

Fašistična doba

Sedanja perioda se bo v zgo-dovini označevala najbrže z "doba fašistične revolucije". Njeno bistvo je spremenitev privatnega kapitalizma v državni kapitalizem in odprava individualizma ter demokra-tije.

Kadar srečate razumnega znanca, vprašajte ga, da se naj naroči na "Proletarca".

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in naj-starejšo jugoslovansko ra-dio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD
Tel. 1475
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI
PODPORNI JEDNOTI
NAROCITE SI DNEVNIK
"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva.
Deset članov (ie) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNTE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.
1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

ZA FRANCSKE VOJAKE SLABI DNEVI

Francoskim vojakom je šlo v tej vojni silno trdo bo- nje je slika vjetih francoskih vojakov ter nemških ciklidi na bojiščih, katera so izgubili, in v ujetnistvu. Vrh- stov, ki so kajpada zelo ponočni na svoj "plen".

Razprave k obecnemu zboru JSZ in P. M.

Cleveland, O. — Le 22. dober teden je do XII. rednega zboru JSZ in P. M., ki se bo vršil 4., 5., 6. julija v Clevelandu. Zborovanje se vrši v SDD. Kot iz glasu o problemih, katere je treba rešiti na tem zborovanju.

Članstvo bi moralo podati svoja mnenja, nasvete, razna priporočila itd. Ta bi morala biti na dnevnem redu sedaj v našem glasilu Proletarec. Zborovanja JSK, ki so nekake naše delavske konvencije, bi morala vzbuditi zanimanje, saj so do volj važna. Članstvo se bi torej moralo udeležiti razprav s tem, da bi pospešilo k boljše mu in hitrejšemu razpravljanju na tem zboru, tako da bi delegacija bila informativno bolj pripravljena za ta važen zbor.

Vsled tega je priporočljivo, ker nam preostajata le še dva tedna, da to storimo in poskušamo podati svoje misli, tako da bo ta občni zbor res pravo in uspešno zborovanje. Svoje misli povejmo v listu, če prosar ne dovoljuje, kaj se drugi članki in dopisi, kateri niso tako važni, opuste in prostor naj se izključno posveti zboru. Članov in simpatizirajočih dolžnost je, da podajo svoje mnenje, kako in s čim doseči uspešnejši razvoj dela pod okriljem JSZ in P. M.

Po mojem mnenju ni priporočljivo preobširno razpravljanje o problemih v Evropi, ki je tako zmedena kot Babilon, važna pa je, da posvečamo več pozornosti našim vprašanjem, to je, razvoju JSZ in P. M. ter naši domovini, v kateri smo nastanjeni. Smatram, da bi morali pokladati več važnosti tudi našim tujakšnim delavskim vprašanjem, kako si izboljšati položaj v tej deželi; pustimo podvajano Evropo na stran, kajti kot mala skupina Slovencev v tej deželi pod okriljem JSZ itak ne bomo rešili zmedene situacije in kaosa v Evropi.

Za nas socialistično orientirane Slovence je važno, kako počutiti naše lastne vrste, kako počutiti naše glasilu, kako pridobiti več razuma s kulturnega vidika Proletarne matice. To so tri važna vprašanja za nas, ki delamo in si prizadevamo že zadnjih 25 let in več na tem polju med našim delavstvom v tej deželi.

Važno vprašanje bo tudi, kakšno stališče naj vzame JSZ glede zadnje konvencije S. P. Pri tujakšnem klubu smo se glede tega raznih taktičnih mnenj in vem, da bo tako tudi na prihodnjem zboru JSZ. Kot razvidno iz sporeda zboru, ki je bil objavljen v glasilu, bodo razni člani zboru imeli referate, ki se tičejo raznih panog naših prizadevanj. Nič zato, ako povemo svoje misli, kaj bi bilo bolje.

Prvo vprašanje, ki se ga mislim dotakniti, je to, da pojačanje naših vrst v JSZ, bi morali imeti tudi vprašanje članarine. Po mojem mnenju se mi vidi, da kot tak, ki smo obdavčeni že itak na vse strani, smo preveč politično obdavčeni tudi pri naši JSZ, zlasti zato, ker gre od te članarine tako malo v naše lastne svrhe JSZ kot njenemu glasilu. Pri tem bi morali gledati, da se članarina zniža. Pomisliti moramo to, da zgrubljamo v članstvu tudi zato, ker je članarina prevelika, posebno zato, ker ne dobis od nje podpore, kar pa pri nekaterih ljudeh vleče. Torej po mojem mnenju se ne bi smelo plačevati direktno stranki, pač pa bi moralo ostati več doma pri nas. Posebno je precej prizadeto članstvo, katero vztraja vseh zadnjih 25 let in več. Ako bi bila le zgolj članarina, da bi potem ne bilo potrebna, misli se na druge dajatve ko si obdavčen z drugimi raznimi podpornimi na levo in desno. Kako urediti to vprašanje? To bo važno vprašanje bodočega zboru.

Razširjenje Proletarca. Dolžnost zboru bo, da bo razpravljal o tem, ne le kako ga razširiti, pač pa, da se ga ohrani v bodoče. Prvi korak k temu naj bi se storil v tem, da se priredi širše kampanje za list in

da se zniža v kampanji naročnina toliko, da ne bo preveč bolelo. Seveda ta kampanja ne bi smela biti le po imenu, pač pa bi morali vsi zavijati rokave ter se zavzeti: vsaj enega naročnika, ako ne več, moram pridobiti! Ako bi to dosegli, bi bil rezultat dovoljen.

Dalje je važen razvoj Proletarne matice. Vsi se zavedamo, kakše pridobitve je za nas P. M. Ne le pridobitve, ampak kakše važnosti je in koliko nam lahko v bodočnosti koristi na delavskem kulturnem polju. P. M. bi se morala bolj razširiti med naše ljudi, saj je vendar edina naša kulturna ustanova med nami, ki stremi za povzdigo našega delavstva. Članarina, ki je določena za pridruženost društva, klube, odseke itd. naj bi ostala, ker je nekako primerna, le da bi morali gledati povsod, da se ostale organizacije zainteresirajo in se včlanijo v P. M. O tem bi bila potrebna tudi razprava na tem zboru, ki bi spadalo pod točko naša agitacija.

Vsi vemo, da delavstvo brez kulturnega zaledja ima težko pot. Delavstvo se mora povzpeti kulturno, mora iskati si pridobivati izobrazbo iz svojih lastnih vrst, ako hoče, da bo tudi ekonomsko in politično miselno zrelo za dosego svojega cilja. Gotovo je, da delavstvo se ni doseglo tega cilja v tej deželi; največ je kriva med nami nevednost, za kar skrbi sedanja vladajoča družba. Torej pri JSZ in P. M. se zavedamo, da izobrazba je delo, ki ga moramo vsi storiti med ljudstvom. Pri tem bi se morali toliko osamosvojiti, da bi v krog izobraževalne akcije pritegnili svoje sposobne ljudi, svoje domače sodelavce, katerih imamo nekaj v svoji sredi. In pa da bi njihove spise založila Proletarna matica. S tem bi podprli nekaj svojega, drugič bi s tem dali vzpodbudo našim ljudem uveljavljati literarne lepote iz virov ameriških Slovencev.

J. F. Durn.

Zenski krožek vabi

Johnstown, Pa. — Piknik, ki smo ga na seji Samostojnega ženskega krožka sklenile priležiti 16. junija, smo preložile na nedeljo 21. junija. Vršil se bo na prijaznem hribčku na Bon Airju. Členstvo občinstvo vabimo, da pride na našo prireditel. Naklonjenost bomo drugim društvom ob priložnosti rade vrnile. Kar se tiče razvedrila in okrepčila, vam zagotavljamo, da ga bo na našem pikniku dovolj.

Naj še omenim, da smo imele po redni seji 28. aprila domačo zabavo. Recem, da ni "falilo" ne kranjskih klobas, ne potice. Miža se je kar šibila do brin. Hvala aktivnim članicam, ki so za vse poskrbele. Da smo bili ljudje, in ne samo ženske, so poskrbeli naši častni gostje Ignac Groznik, Anton Sadar in John Kushar. Mr. Groznik je imel lep govor in bil nagrajen zanj z velikim aplavzom. Vincent Bukovec pa je igral na harmoniki. Niti na "oheti" ni prijetnejše kakor je bilo na omenjeni naši zabavi v bonairski dvorani.

Naš krožek dobro napreduje, ker imamo v njemu Mieke, Francke, Nežke, Urške, Ivanke, Tončke, Lojzke, Nape in tudi Magdaleno. "Fali" nam še Angele in Špele Potovčen. Slednje še posebno vabim na naš piknik, pa magari s svojim "lurštom", in na pristop v naš krožek, ki je napredna organizacija.

Sylvia F. Skedel, tajnica.

POLOŽAJ V EVROPI NETI ZAHTEVE ZA MILITARIZACIJO

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Nevarnosti, bi morale pred vsem unije skupno braniti delavske pravice. Prav tako bi bila enotnost potrebna v politiki vseh onih, ki so za obrambo socialnih zakonov, upoštevati in s tem demokracije.

"Proletarec" ne bi mogel izhajati brez podpor. Ker so mu potrebne, upoštevati priložnosti za zbiranje prispevkov v njegov tiskovni sklad.

V nedeljo na piknik h Kegli v Willow Springs

Chicago, Ill. — Prihodajo nedeljo se zbere družba Proletarec in čitateljev in drugih rojakov na pikniku "starih časov". Priredi ga klub št. 1 JSZ v korist tega lista.

Popoldne bomo poslušali petje "lokalnega radija", ob enem pa balinali ali se kako drugače zabavali. Tiste, ki imajo balince, prosimo, da jih pripeljejo s sabo.

Za ples bo igral povečan Puceljev orkester do poznega večera.

Oddanih bo nekoni pet srebrnih dolarjev. Zanje bo imel vsakdo priliko tekmovali.

Na temu pikniku se ne bomo prekeali o vojni, niti ne reševali drugih svetovnih problemov, pozabili bomo tudi na svoje križe in težave, nič se ne bomo prekeali o volilni kampanji pač pa se zabavali kakor v starih časih, ko smo bili še vsi mladi in upali na srečo.

Vstopnine ne bo. Regularni busi vozijo v Willow Springs vsako uro. Dobite ga na Ogden in Crawford (Pulaski Rd.) 20 minut čez uro. Voznina v en kraj je 35c.

Vabimo vas, da pridete na piknik že zgodaj popoldne. Povabite s sabo tudi prijatelje in znance.

V slučaju, da bo dan deževen, se vrši zabava v Slov. del. centru. — Odbor.

Vabilo na Imperial in v Strabane, Pa.

Imperial, Pa. — Ker so iz te okolice v našem priljubljenem Proletarcu poročila zelo redka, upam, da mi bo dovoljeno sporočiti našemu občinstvu v teh krajih, posebno našim bratom in sestram v društvi SNP, da se v nedeljo 30. junija vrši piknik Konferenca klubov JSZ in društev Proletarne matice za zapadno Pennsylvanijo.

Kje? Takoj pojasnim: V Drenikovem parku v Strabane, Pa.

Vabim vas vse! Udeležite se ga. To je piknik delavske organizacije. Ob tej priliki nam prireja zabavo, a drugače nam služi z izobraževalnim delom ter s sodelovanjem v borbi za ljudske pravice za 35 let.

V čim večjem številu pridemo v Strabane, boljše bo priznanje Konferenčni organizaciji Proletarne matice za zapadno Pennsylvanijo.

Torej na svidenje 30. junija! V Pennsylvaniji imamo "dneve". Nekateri so važni, na primer dan SNP, ki smo ga imeli minulo nedeljo v Morgano.

Mnoga naša društva imajo v tem poletju slavnostne priredbe ali piknike. Udeležimo se jih, kjerkoli in komurkoli mogoče.

V soboto 29. junija priredi odsek društva št. 106 SNP v društveni dvorani na Imperialu plesno veselico, na katero ste vsi ljudje vabljani. Vstopnina bo samo 25c in igrali nam bodo za ples lasti fantje. Zabava se prične ob 8. zvečer. Ko bo zagrana Beer Barrel polka, se boste pa lahko spomnili, da je pri nas pod dvorano dosti hladne pijače in natakarije pa zelo postrežne. O tem se boste s-

RAZLAGE O VZROKIH PORAZA FRANCOSKE REPUBLIKE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

naševanje nemškega naroda v vojno, dočim je bil francoski ves čas mlačen v nji.

Posledice zmot Ta nepremišljenost odgovornih krogov Francije in Anglije je imela za posledico, da se po porazu v prvi svetovni vojni, ko je bila upala več zamašati se na francosko-angelsko zaščito. In tudi ako bi se, jim ne bi pomagalo.

Francija kot velesila in demokracija je padla na nje razvalinah nastaja nova država tretjega reda, ponizana in obramba mnogih svojih pridobitev. Francoski narod, ki je bil toliko ponosen na svojo svobodo in verjel, da mu je ne more vzeti ne zunanja ne notranja sila, pa je izročen fašizmu pod Hitlerjev vodstvom.

mi prepričali, če le posetite to zabavo gospodinjkega kluba. Tudi z jestvinami ne bomo v zadregi. Torej pridite v soboto večer k nam v društveni dom, da se bomo ob enem omenili za poset piknika naslednji dan 30. junija v Strabane.

Anna Gorenc.

"Naprej" št. 5 SNPJ vabi na piknik 30. junija

Cleveland, O. — Društvo "Naprej" št. 5 SNPJ je vredno svojega imena v vsakem oziru. Je močno v članstvu in v aktivnosti. Podpira napredne akcije kakor malokatero drugo v toliko meri. Ima vestno vodstvo in sloves največjega društva v jednoti.

S prireditbami druš. "Naprej" drugih organizacij ne obremenjuje. A včas je le treba, da se društveniki spidejo vsaj na zabavi, kajti sej se jih udeležuje pri nas kot pri drugih le toliko in toliko, ostali pa poravnajo članarino kadar pač imajo priložnost.

"O, na veselico pa pridem, šur!" pritrjujejo, kadar jim je sporočeno, da bo tega in tega dne na taki in taki prireditvi treba vsem članom skupaj.

Tako se zopet snidemo v nedeljo 30. junija na farmi SNPJ. Bomo se dobro imeli in za vse bo v vsem preskrbljeno.

Pravi Naprejec. (Glejte "Naprejev" oglas v tej številki.)

Vabilo na Moxham

Johnstown, Pa. — Slovensko samostojno društvo Moxham vabi na piknik, ki ga priredi dne 4. julija v Slovenskem domu na Moxhamu. Prične se ob 1. pop. in traja do 12. zvečer. Orkester Rudy Granada Trio prične igrati ob 7. zvečer. Ob 9. zvečer nastopi zbor Jugoslavija, ki bo zapel par slovenskih pesmi. Z njimi bo vsakega razveselil, istotako omenjeni orkester, ki igra naše domače valčke in polke ter najnovejša ameriške komade.

Člane društva obveščam, da bo moral vsakdo (to velja tudi za bošne in oddaljene člane) plačati v blagajno \$1, če se te prireditve udeležijo ali ne.

Ker pa je to letni piknik društva, se nadejam, da se ga udeležijo vsi, ki nimajo kakega res tehtnega zadržka.

Vabimo na to zabavo tudi vse naše druge občinstvo. Na svidenje 4. julija!

John Polantz, tajnik.

Upanje Poljakov in Čehov šlo po vodi

Poljaki, ki so si ustanovili svojo vlado v Franciji, in Čehi svoj administrativni odbor v Londonu in Parizu, so stavili vse na poraz Nemčije. A doživeli so, da je padla Francija in s tem za enkrat vsi njihovi upi na osvoboditev svojih dežel.

Samo dve velesili

Ako bo sledila Franciji tudi Anglija, ostaneta v Evropi samo dve velesili: Nemčija in Rusija. Italija bo velesila le na papirju, a dejansko pod vodstvom Nemčije, od katere bo odvisna.

Presojanje dogodkov doma in po svetu

(Nadaljevanje s 1. strani.)

južnem Illinoisu. Oni so žrtev jurisdikcijskega boja med unijama P. M. in U. M. W., v katerem so bili izvršeni umori in napadi na privatno lastnino. Dobili so težko kazno do 40 let zapora in več.

Socialistična kampanja je osredotočena predvsem v nabirajo podpisov na peticije. Pri tem delu ji zelo manjka članov in somišljenikov, in pa financ, kajti s temi stvarmi so stroški. V koliko državah Thomas in Krueger prideta na glasovnice, je odvisno od teh prizadevanj, v katerih pomagajo tudi člani JSZ.

Unije CIO bodo glavna žrtev "masne podvajnosti", ako bo naštevana v historijo. Če kdaj, bi se morali merodajni voditelji sedaj žuriti s slogo.

Priporočite Proletarca svojim prijateljem!

SUNSHINE AND FLOWERS

CHICAGO. — Helped by the warm sun of each new day, our Slovene Labor Center garden is rapidly acquiring new beauty and splendor. Flower beds, arranged by John Chemazur and watched over by his careful gardener's eye, are doing very nicely and many flowers are already in bloom. During the past week a new coat of paint was applied to the ballina courts and fence. Four trellises, built by Ignac Heinriher, have been set up on the rear porch. John Chemazur gave them a coat of white paint and France Bizjak helped set them in place.

The flower-boxes on the back porch were likewise built by Ignac Heinriher. Some members have made voluntary cash donations for beautifying the garden.

With the coming of the first real warm summer weather, large crowds are gathering at the Center each evening for bowling and the general comradeship.

Recently our office floors and the front hallway and vestibule were laid with new inlaid linoleum. Some papering and general clean-up work will also be done this summer, as well as carpenter work on some of the windows in need of repair.

The proposition, recently considered, to enlarge our Club rooms, has been tabled for the time being.

J. D.

Reservations Still Available for Thomas Dinner and Reception

CHICAGO. — You still have time to make reservation for the reception and dinner given for Norman Thomas, Socialist candidate for President. Saturday, June 29 at 2448 S. Oakley Boulevard, Chicago.

This will be the first Chicago campaign appearance of the party's candidate for president.

The dinner will be prepared by the Italian comrades who are also donating the food and hall so that all proceeds may go to campaign work.

Tickets are \$1.00 per plate. Call or mail reservations to the national office, 549 W. Randolph St., phone: State 3250.

LABOR RIGHTS

Throughout any national emergency, labor's rights, as embodied in the National Labor Relations Act, the Wage and Hour Act, the Walsh-Healey Act, the Guffey Coal Stabilization Act, the Social Security Act, and other legislation must be preserved.

These rights are:

The right of wage earners to organize into unions of their own choosing.

The right of organized wage earners to bargain collectively with their employers.

The right of wage earners to freedom of speech, assembly and action.

Resembling a fountain pen, a device has been invented to clean white shoes with a sponge to which a whitening fluid is fed from a hollow handle.

ENLARGED ISSUE

This issue of PROLETAREC has been enlarged from 6 to 8 pages to include all articles centering around discussion recently aroused among our membership on the proposed plan of reorganizing our Federation.

It is the last issue readers will receive in sufficient time to peruse before our Convention opens in Cleveland, Ohio, on July 4th.

The War Continues

It is the tragedy of democracies that both by instinct and training they want to be decent and considerate. They are considerate of the will of their own people and meticulous in respect to the rights of others.

France is fallen and England is in mortal danger and the reason is that they would not subject their own people and those of other nations to ruthless disregard of their rights and interests. If, in addition, there was incompetence and dull witted lack of understanding in high places, that is but part of the picture. This shortcoming might have been overcome had the democracies been able to work themselves up to that pitch of jungle passion that is willing and eager to devour their neighbors.

The Maginot line was flanked and rendered useless by the invasion of Holland and Belgium. Denmark and the Scandinavian countries were invaded in order to post military forces at England's doorstep. Italy declared war without provocation and without justification. Finland and the Baltic states were ravaged once and now again on pretexts that show utter disregard of right and justice.

Could not the Allies have done the same? Could not they have flanked the Siegfried Line by an invasion of the Low Countries? Could they not have rushed down the Alps on one side and bottled up the sea on the other in order to destroy Mussolini's aid to their enemy? Could they not have invaded the Scandinavian countries just as Germany has done?

Certainly they could have done so, and have gained great military advantage in the process. But in winning military position they would have lost moral right. Justice would have gone from their side and it is only by a sensibility to justice and moral values that mankind will prevail against Hitler as it has prevailed against every tyrant who rose to subjugate it.

Yet there is a difference between a regard for justice, and subservience to red tape and pettifoggish technicalities. Even now and in this country there are people who are able to work up a rather of indignation on the question of whether all the legal amenities are nicely observed in sending aid to the Allies. It took weeks before it was possible to persuade certain office holders in Government posts to release discarded army rifles and disarmed airplanes to agents who would sell them to the Allies. And on the day when France bowed to the savage victor, and the menace to civilization approached that much closer to our own shores, one of our typewriter generals could utter incredible nonsense about international law that must be meti-

culously observed lest it violate "neutrality." Said General Johnson:

"This talk about using the navy to convey shipments of munitions is incredible lunacy. Munitions are direct contraband. At international law and ... Blah, blah, blah to the extent of an entire column."

But of course, Hitler has observed every punctilio of international law, and so has Mussolini, and so has Stalin, and we mustn't offend them. We may send the Allies a message of hope and good wishes, although it is doubtful whether even this does not violate the strictures of international law as interpreted by General Johnson who delivers ineffable pink tea in the strongest of tin cups. Yet the war against Hitler will not be won by pink tea or pretty scented words. If we are to help in the struggle and keep the barbarians from approaching our shores, we must do so by sending immediate material aid to those who still continue the good fight.

Will the democracies wake up to the fact that we are faced with an enemy who respects no rules and bars no holds? Are they able to exert the one thing that will stay the savage, the force of arms? Will the great democracy of them all finally come to a realization of the menace with which it is faced and take the measures to combat it?

(Reprinted from the Hat Worker.)

International Ladies' Garment Workers Union Returns to AFL

NEW YORK. — The International Ladies' Garment Workers union will return to the AFL. The decision was made by a 640 to 12 vote of delegates attending the union's Fourth anniversary convention held in New York early this month.

The vote followed the reading of a letter from Green announcing that the AFL executive council had agreed to certain provisions laid down by Pres. David Dubinsky of the ILGWU as prerequisites for the union's re-affiliation with the federation.

The provisions, which the AFL executive board will recommend to the next national convention, are abandonment of the anti-CIO assessment and divesting the executive board of its power to suspend national and international unions.

A surfacing material has been invented for outdoor bowling alleys to proof them against rain, strong sunlight and extreme temperature changes.

Agenda for The XII. Regular Convention JSF, and Its Educational Bureau

I. OPENING OF THE CONVENTION

1. Opening of the Convention, Charles Pogorelec, National secretary, JSF.
2. Election of a credential committee of three members.
3. Welcoming address in behalf of the preparations committee.
4. Keynote speech, Frank Zaits.
5. Approval of Convention rules and agenda.
6. Report of the credential committee.

AGENDA

7. Election of convention officers and committees.
- a) Chariman and two vice-chairmen. (To be elected for each day separately.)
- b) Convention secretary. (For the entire convention period.) Recording secretary. (Selected by the JSF Executive Committee.)
- c) Resolution committee. (Three members.)
- d) Election of by-laws committee. (Three members.)

III. JUGOSLAV SOCIALIST FEDERATION

8. Work of the JSF in the period since the last convention. Chas. Pogorelec.
9. Slovene Section JSF, Frank Zaits.

IV. EDUCATIONAL BUREAU

10. Work of the JSF Educational Bureau from its beginning up to the present. Chas. Pogorelec.
11. Work of the JSF Educational Bureau among youth and the English-speaking fraternal organizations. Joseph Drasler.
12. Our cultural problem. Ivan Molek.
13. Possibility for enlarging the work of the JSF Educational Bureau. Frank Cesen.

V. SLOVENE LABOR CENTER

14. Report of the secretary, Joseph Drasler.
- Report of the manager, Frank Zaits.

VI. OUR POLITICAL ACTIVITY

15. Report on the Socialist Party Convention in Washington, and the Socialist presidential campaign. Anton Garden, Joseph Jausch.
16. Propaganda and educational work. Math Petrovich.
17. Situation among Serbs and Croats in regards to our movement. Chas. Pogorelec.
18. Discussion on the problem of reorganizing the JSF for its future work. Frank Zaits.

VII. OUR PRESS

19. Proletarec, The American Family Almanac, and May Herald.
- a) Financial report of the Yugoslav Workmen's Publishing Company, by its business manager, Chas. Pogorelec.
- b) Assistants business manager and assistant editor, Joseph Drasler.
- c) Editorial department, Frank Zaits.

20. 35th Anniversary of Proletarec.

21. Agitating for Proletarec and our publications throughout the Slovene communities:

- a) Anton Jankovitch, for Cleveland, Ohio.
- b) Anton Shular, for Kansas.
- c) Anton Zornik for Western Pennsylvania.

VIII. CANKAR FOUNDATION

22. Cankar's Foundation, its relationship and influence upon our movement and our publications, Milan Medveshek.

IX. YOUTH SECTION

23. The role of the JSF among American-born Slovene youth:
- a) Donald J. Lotrich, Chicago, Ill.
- b) John Rak, Johnstown, Pa.
- c) Josephine Turk, Cleveland, O.

X. WORK AMONG OUR WOMEN MEMBERS

24. Is it possible to strengthen our movement among women? Mary Durn, Cleveland, Ohio.

XI. CO-OPERATIVES

25. The co-operative movement among Slovenes and its future. Joseph A. Siskovich.

XII. OUR WORK IN THE LABOR MOVEMENT

26. The problem of labor unity, Anton Garden.

XIII. FRATERNAL ORGANIZATIONS

27. Importance of our fraternal movement, Fred A. Vider.
28. The problem of merging some of our organizations for combined work in the future, Anton Zaits.

XIV. RESOLUTIONS AND BY-LAWS

29. Report of the resolutions committee.
30. Report of the secretary on proposed changes in by-laws of the JSF and its Educational Bureau.

XV. MISCELLANEOUS

Our XII. Regular Convention

The convention is here.
A total of 61 organizations will be represented on the roll call when the 12th Regular Convention of the Yugoslav Socialist Federation and its Educational Bureau is called to order in the Slovene Workmen's Home, Cleveland, Ohio, on July 4th.

Among them are 19 JSF Branches, 27 fraternal organizations, 7 cultural groups, 4 SNPJ Federations, and 4 JSF District Conference Groups.

Many of the most active and outstanding groups in the Slovene fraternal and cultural movements are to be found included.

Setting great store by the importance of this convention, these organizations have demonstrated very unmistakably their desire to see the progressive labor and political element among Yugoslavs in America welded together powerfully and influentially for continuation of the role it has played among us throughout the past more than thirty-five years.

We meet in grave times. Times that are far from normal. The national Socialist organization, of which we are a unit, has suffered a devastating crisis in recent years in which New Deal legislation, and other factor in the American political and labor scene, have dealt blow after blow, bringing it to the lowest membership point in its history. Our Federation likewise and from like causes has suffered, until it has come to the point where many have begun to ask—shall we continue traveling helplessly downgrade, or shall we make an attempt to revive ourselves and gather our scattered forces together for a powerful thrust forward again?

This has led to the plan for reorganizing our Federation, published in the Slovene section of Proletarec two weeks ago, as proposed by Frank Zaitz. Like every new undertaking in which orthodox methods are sacrificed for something new, this plan is stirring much interest for, as well as against, adoption. It will very surely be one of the major issues on the floor of the convention.

Our close co-operation with what at present remains of the Socialist Party of America will remain as at present. Ideologically, not one of our members, who is sincere in his convictions, is expected to change his beliefs in socialism. The reorganization plan as outlined proposes working in closer touch with our people, organizing through a more elastic set-up than we have at present, those groups, who, discouraged by the Socialist Party's stagnation, have drifted away into other fields in recent years. Lower dues will help keep those with us who have hoped for this all through the depression. Youth, now for the most part inactive, may be drawn into the labor clubs this new set-up proposes.

Close contact and co-operation with the Socialist Party, the only party in which are embodied the principles in which we believe, will be maintained.

Whatever plan this convention decides upon as most feasible for our future, will be explained through these columns in detail, following the convention. What decisions will be made is, of course, impossible for anyone to say. We know at present that there is much sentiment throughout our Branches for changing our Federation into an independent group, retaining closest connections, naturally, with the Socialist Party.

CONVENTION NEWS

CLEVELAND, O. — Wednesday, July 3rd, and Thursday, July 4th, will bring with them many new faces from different parts of the United States to attend the twelfth Regular Convention of the JSF. The opening day of the convention will be Thursday, July 4th, in the SDD in Collinwood. Thursday night the delegates will have the opportunity to roam about Cleveland to see the sights and to make acquaintances. Friday, July 5, the assembly will be addressed by Norman Thomas, Socialist Party candidate for President of the U. S., who will also speak at the mass meeting to be held Friday night in the SDD in Collinwood. Socialist Zanja and Jadran will furnish the entertainment for the night, and editor of the Proletarec, Frank Zaitz, will be the Slovene speaker. A social with dancing included will round off the events of Friday evening. Admission will be FREE and everyone is welcome to attend.

Milan Medvesek will be toastmaster at the banquet to be held Saturday evening at the SDD. "Zanja" will send a representation of duets, quartet, etc., to aid in keeping the partakers of the excellent meal in a receptive frame of mind. Speakers will include Ethel Kristan, and others. Seventy-five cents will take one to the SDD where a pleasant evening will be in the offing.

The much publicized and enjoyable SNPJ farm will be the scene of the picnic sponsored by Branch No. 27, JSF, and Soc. Zanja, Sunday. The delegates of the convention are very cordially invited to attend, and to take part in the Branch's celebration of its thirtieth anniversary. Zanja will sing. Comrades Kristan, Petrovich, Jauch and Zaitz will speak; everyone will be happy (I hope), and another memory will have been completed to tuck away somewhere in the back of one's head to be enjoyed again at some future date.

Due to the fact that we are today living in a civilized world where people have roofs over their heads only to be destroyed by other people with violent disturbances encased in metal (bombs) thrown from a flying conveyance (airplanes), it is of the utmost importance that we find housing accommodations for the out-of-town guests who will attend the convention. Will all those who find it

possible to accept one or any number of delegates please communicate with Milan Medvesek at the SDD or call KE 2184 W.

Andrew Turkman.

PAPERS OF FUTURE

Noted Designer Makes Forecast

The newspaper of the future will get away from eight-column "streamer" heads and will develop clearer headings, which will be informally spotted over the entire page, Gilbert Farrar, noted designer of newspapers, told the Labor Press Conference, held at East Stroudsburg, Pa., from June 7 to 9. The conference, arranged by the American Newspaper Guild Labor Press Committee, drew 48 labor paper workers from the eastern seaboard and points as far west as Duluth, Minn.

The papers will use fewer styles of heading type and fewer sizes, and the heads will be "flush left," Farrar predicted, because "flush left" heads make for easier reading, easier and more colloquial writing and economy in composition. Body types will be larger, he said, because larger type makes for easier reading.

He predicted that color will rapidly come to be used in daily papers because "color gives amazing new interest and life to any newspaper." He spoke enthusiastically of the improved printing made possible by the new "cold set" ink, to be used on the new New York Daily, "PM." This ink is applied at high temperature and "freezes" instantaneously on touching the paper, adding greatly to the clarity of printing and the equality of pictures, Farrar said.

TURN TO PAGE 7 FOR
CONVENTION AGENDA
AND MORE ENGLISH
ARTICLES

CONVENTION DATES

Wednesday, July 3rd, arrival of out-of-town delegates in Cleveland.

Thursday morning, July 4th, opening of the Convention.

Friday evening, July 5th, Concert and dance at Slovene Workmen's Home, 15335 Waterloo Rd., "Zanja" and "Jadran" choruses participating. Speaker, Frank Zaitz. Norman Thomas will address the Convention at 2:00 p. m. and speak in the evening.

Saturday evening, July 6th, banquet in honor of the delegates, at the Slovene Workmen's Home, 15335 Waterloo Road. Tickets, 75c.

Sunday, July 7th, all-day picnic at SNPJ farm, celebrating 30th anniversary of Branch No. 27, JSF, "Zanja" will sing, Jankovich orchestra will entertain. Departure of delegates.

If it is possible for you to help the housing committee by taking in one or more out-of-town delegates, kindly get in touch immediately with Milan Medvesek, 16202 Arcade Ave. Phone: KENmore 2184 W.

All letters, telegrams, and other communications to the Convention should be addressed to: JSF Convention, Slovene Workmen's Home, 15335 Waterloo Rd., Cleveland, Ohio.

LAST CALL FOR OUR PICNIC

Record Crowd Expected at Kegl's Grove Sunday

Man is the merriest, the most joyous of all the species of creation, an old saying runs. Embodied in a summer picnic, outdoors, under the open skies, lulled by the warm summer breezes, are many of the things which fill to the brim the cup of joy.

Companionship, smiling faces, pleasant conversation, games, hearty appetites, good food and drinks, a bit of joking, people in their best moods—all this, collected into one whole, to be enjoyed on a Sunday afternoon, out in the open, entices people to attend picnics.

All this in full measure, and more, awaits you at Proletarec's Benefit Picnic this Sunday, at Kegl's Grove in Willow Springs.

Pleasant memories, easily recalled, remind us once again of the great time enjoyed by a crowd swelled by hundreds of our readers and friends from Chicago and a half dozen other neighboring towns, who attended last year's Proletarec Picnic.

Proletarec's Picnic has grown more popular from year to year. Many have promised to be among the crowd this Sunday. And basing our prediction on that very good criterion, this will be one of the best attended we have ever known.

In as much as it is sponsored primarily for the benefit of our paper and the entire proceeds will be employed for sustaining our publication, it is quite needless to say that every person solicitous of the papers welfare will put his best foot forward to make this picnic a great success.

We repeat once again, the date—Sunday, June 30th; the place—Kegl's Grove, located in Willow Springs, Illinois; and the purpose—to help sustain our publication.

May we have the pleasure of seeing you all there, enjoying yourself fully, in behalf of a good cause.

Waukegan Branch Will Picnic at Des Plaines River, Sunday, June 30th

WAUKEGAN. — A cordial invitation is being made by members of Branch No. 45, JSF, to all comrades and friends to attend the Branch picnic, which will be held in the country outside of Waukegan this Sunday, June 30th.

Des Plaines River, along Brevard Road, is a grand picnic spot with which most everyone is acquainted. The committee in charge of arranging the picnic has all plans formulated for a gala day.

Buses destined for the picnic grounds will leave from in front of the SDD at 1:00 and 2:00 o'clock in the afternoon. There will be room for everyone, so, if you don't have other means of getting there, take one of the buses out.

Picnic Committee.

PICNIC IN STRABANE

STRABANE, PA. — Drenik's Park will be the scene of a gay time Sunday, June 30, when comrades and friends from all local and neighborhood fraternal lodges and JSF Branches, affiliated with the JSF Educational Bureau, will gather for their big picnic.

Everyone from far and near is invited. This picnic is sponsored by labor-conscious organizations and by attending you will be aiding a good cause in addition to enjoying yourself in the company of good friends.

The District Conference of JSF, sponsoring the picnic is one of the strongest, and attendance from the neighboring towns will probably be one of the largest.

Remember the date and be sure to attend. — Committee.

The Poll Tax Nuisance

Popular sentiment in this country is 2,000 to 1 in favor of doing away with the poll tax that Southern reactionaries use to disfranchise millions of white and Negro workers, according to a survey just completed

DELEGATES TO THE XII. REGULAR CONVENTION, J. S. F.

The XII. Regular Convention of the Yugoslav Socialist Federation and its Educational Bureau will be held on July 4th to 6th, in the Slovene Workmen's Home, 15335 Waterloo Road, Cleveland, Ohio.

Following is a list of delegates elected and the organizations they will represent at the Convention.

J. S. F. BRANCHES

1. Chicago, Ill. — Philip Godina, Kristina Turpin.
3. Oglesby, Ill. — Anton Udovich.
5. Conemaugh, Pa. — Andrew Vidrich, Alternate, Frank Podboy.
11. Bridgeport, O. — Joseph Snoy, Alternate, Albin Kravanja.
13. Sygan, Pa. — Frank Pustovrh, Alternate, Loren Kaucic.
19. Burgettstown, Pa. — Frank Križnik, Alternate, John Mlačnik.
21. Arma, Kansas. — Anton Shular.
27. Cleveland, O. — Andrew Turkman, Alternate, Josephine Turk.
28. Cleveland, Ohio. — Joseph Lever.
37. Milwaukee, Wis. — Kristina Podjavorsek, Alternate, Mary Shuler.
45. Waukegan, Ill. — Jacob Mesec, Alternate, Martin Judnich.
47. Springfield, Ill. — Joseph Ovca, Alternate, Frank Krmelj.
49. Cleveland, Ohio. — Andrew Bozich, Alternate, Ivan Jontez.
114. Detroit, Mich. — Math. Urbas, Alternate, Julia Menton.
118. Canonsburg, Pa. — John Chesnik, Alternate, Marko Tekavec.
175. Moon Run, Pa. — Jennie Jerala.
180. West Allis, Wis. — Mary Musich, Alternate, Margaret Matkovich.
222. Girard, Ohio. — Anton Nagode, Alternate, John Bogatay.
228. Purglove, W. Va. — Lawrence Selak, Alternate, Frank Pellan.

JSF DISTRICT CONFERENCE ORGANIZATIONS

1. Western Pennsylvania. — Jacob Ambrozich, Alternate, Frank Augustin.
2. Cleveland and Eastern Ohio. — Louis Zorko.
4. Illinois-Wisconsin. — Leonard Alpner, Alternate, Mary Mihelich.
5. Eastern Ohio and W. Va. — John Vitez, Alternate, Louis Pavlinich.

FRATERNAL AFFILIATES OF JSF EDUCATIONAL BUREAU

1. SNPJ, Chicago, Ill. — Frank Alesh.
5. SNPJ, Cleveland, O. — Erazem Gorshe, Alternate, Louis Kocjan.
6. SNPJ, Morgan, Pa. — Frank Pustovrh.
39. SNPJ, Chicago, Ill. — Chas. Pogorelec.
47. SNPJ, Springfield, Ill. — Joseph Ovca, Alternate, Frank Krmelj.
49. SNPJ, Girard, Ohio. — Frank Rezek.
53. SNPJ, Cleveland, Ohio. — Ivan Jontez.
81. SNPJ, Red Lodge, Mont. — Chas. Pogorelec.
87. SNPJ, Herminie, Pa. — Anton Zornik.
88. SNPJ, Moon Run, Pa. — Jennie Jerala.
102. SNPJ, Chicago, Ill. — Angeline Zaitz.
106. SNPJ, Imperial, Pa. — Anna Gorenc.
121. SNPJ, Detroit, Mich. — Rudolph Potocnik.
147. SNPJ, Cleveland, Ohio. — Anton Jankovich.
192. SNPJ, Milwaukee, Wis. — Mary Camernik.
206. SNPJ, Gross, Kansas. — Anton Shular.
312. SNPJ, Cleveland, Ohio. — Andrew Bozich, Alternate, Louis Zgonik.
434. SNPJ, Arma, Kansas. — Anton Shular.
450. SNPJ, Euclid, Ohio. — Joseph Pavkovic.
447. SNPJ, Cleveland, Ohio. — Frank Hribar, Alternate, Peter Segulin.
559. SNPJ, Chicago, Ill. — Frank Sodnik.

Forgotten "Rights"

Seems the only right the Founding Fathers failed to enclose in the Bill of Rights is the right to work — and eat. But why bother about trifles?

No Choice for Priests But Toe the Line

Knowing that a priest must never commit the sacrilege of thinking for himself, we were not particularly surprised upon reading the following by Father Kapistran in last week's KSK publication:

"The Catholic Press this week is a gem," he writes. "Not only has the European war situation been clearly reported, but the morality of the multiple issues of the war are openly and solidly discussed."

"The position of the Pope, the hope of the Church, the claims of Germany, the claims of Italy, the desires of Russia—all these are studied deeply and carefully so that the Catholic reader can have a full picture of the war situation."

Such rotten tripe, not even approaching half-truths, at a time when the Pope has just finished praising Mussolini for sending "the hand that held the dagger" into the heart of France!

And further on. Even worst stupidity. "Some frown at our frown when we see 'Life' magazine alone on a library table, unchallenged by the presence of even one Catholic paper or periodical. Yet this week's readers of Catholic newspapers would find a serious protest against Life's picture-propaganda in favor of birth control. Is it any wonder why some can see no reasons, no arguments against contraception when they read only the sophistries that excuse it?"

On this score, the church has always stood by its cold-blooded belief that the larger the flock the better for the church, which is all they are concerned about, and to hell with the welfare and health of the mothers who bear the flocks.

Head and tail lights for cattle batteries have been invented by dry batteries to protect his stock on roads at night.

IT'S A GREAT SYSTEM

By JOHN PAINE

If the Michigan governor thinks that relief families in his state are starving because fathers are pouring their money into a cesspool of profligacy, he ought to do a little investigating.

Profligacy doesn't come that cheap.

DEFENSE NEWS

We are pleased to note that our naval defense is being strengthened in two ways.

The government has launched its first battleship in 19 years, and the WPA is rebuilding the Niagara. Commodore Perry's flagship in the Battle of Lake Erie in 1813.

Any day now we expect to read that some congressman, bent on a cleanup of subversive elements, has introduced a bill to prohibit the playing of Beethoven's Fifth Symphony.

THE PROBLEM

For only a dime a Dallas firm will mail instructions that will teach anyone to play the harmonica in five minutes.

We'd pay a lot more to find out how to stop kids from playing things like that, without destroying the child.

Louisiana plans to put the titles of state officials on their license plates. Why not their legislative and administrative records, too?

What About Finland?

Somebody please find out what's become of Herbert Hoover's campaign to help the poor people of little Finland? Now that they have been defeated they need help more than ever. Or don't they?

